

ELŐFIZETES:

Egész évre . . . 6 ft.
Fel évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A dal ünnepe.

Zombor, 1895. június 6.

Lapunk más helyén egyik legkiválóbb munkatársunk, Trischler Károly tollából részletes és kimerítő tudósítást közlünk arról az impozáns ünnepéről, amely f. hó 1-én és 2-án Ujvidéken játszódtott le. Ebből a tudósításból hű képet alkothat magának mindenki, hogy milyen impozáns módon, milyen fényvel, mennyi lelkesedéssel és hazafias érzéssel milyen magasztos nyilvánulásaival ünnepelte meg az ujvidéki dalárda fenállásának 25-ik évfordulóját. Az ünnep óriási méretű volt; az ország minden vidékéről összesereglett dalosok s az a végtelen nagyszámú közönség szinte országos jelleget kölcsönöztek az ünnepélynek; nemcsak Ujvidék közönsége, nemcsak a mi megyénk és nem is a mi dalárdánk, hanem valóban az ország dalosai ültek ünnepet: a dalnak ünnepét. Igaz örömmel és őszinte lelkesedéssel áldoztak muzsájuknak; egy szív, egy lélek volt ott minden dalos, mert bár sohasem látták, ismerték egymást, mindig egyek, nagyon jó ismerősök, testvérek voltak a — dalban. Egy közös érzelm hozta őket össze az ország különböző vidékeiről: a dalért való lelkesedés!

Aki végig nézte az ujvidéki ünnepélyt, annak keble önkéntelenül szinte duzzadt az örömtől és büszkeségtől. A dalünnepély mindig öröme hangolja az emberi szíveket s olyan jól sikerült ünnepély, mint az ujvidéki, büszkeséggel tölt el mindenkit.

A dalnak kultusza egyik legszebb és legnemesebb szórakozás. A dal szinte felmagasztalja az embert s hevülni érte, „szívekre vall.” Meg nemesíti a szívet, finomítja az érzést s izlést teremt meg ott is, a hol eddig a köznapi durvaság dominált. Nem tartom nagyításnak, amit egyszer egy lelkes dalosnak ajkairól hallottam, azt t. i., hogy a dal isteni eredetű. Igaza van annak a lelkes dalosnak. Az angyalok kara is dallal üdvözi a Teremtőt, dallal magasztalja végtelen bölcsességét, mindenhatóságát. Innen, a mennyekből véve eredetét a dal, mindenhol és mindenkoron, ahol örömről, ünnepeltetésről, vigasgról vagy pedig bánatról, gyászról van szó, érvényre jut. Ha örülünk, örömezésünk dalt fakaszt ajkainkról; ha hébe-korba feledni kívánjuk

az élet nehéz és fáradságos küzdelmeit, a dal az, a mely néhány gondtalan percet szerez; ha fájdalom, bánat, gyász ér, a melabús dal vigasztaló hangjai megtört szívünkbe irt csepegtetnek s orcáinkról leszárítják a fájdalmas könnyeket. A dal tehát képes öröme hangolni és vigasztalni egyaránt, de csak akkor, ha a szülőnyja a szív és az igaz érzés. Különbözn szíven és hatásosan dalolni szív és igaz érzés nélkül nem lehet. Épen ezért a dalnak hódítása, a dal iránti előszeretet terjedése társadalmi szempontból is rendkívül fontos dolog. A műveltségnek, a kulturának egyik leghatásosabb előmozdítója, mert a nyomában jár minden, a mi szép, a mi jó. S ha hazafias irányban kultiváljuk a dalt, a legszebb sikereket érhetjük el a hazaszeretet terjesztése körül.

Sok szépet lehetne még elmondani arról, hogy milyen eredményteljes lehet a dalnak helyes irányban való kultiválása. De nem az a célom s pusztán csak azért tértem el tulajdonképeni célomtól a fenti pár sorban is, hogy kiemeljem azon szempontokat, a melyekből az ujvidéki jubiláris dalünnepélyt e helyen elbírálnunk kell.

Tehát kulturális és hazafias szempontból kell bírálatot mondanunk.

A bírálat igen rövid szavakban összefoglalható. Az az ezer és ezer ember, aki ott volt, nem tehet mást, mint hogy mindkét tekintetben a legteljesebb sikert konstataálja. Kulturális szempontból óriási sikernek tartjuk, hogy Ujvidék városa a legkényesebb izlést és igényeket mindenben kielégítő ünnepélyt tudott rendezni olyan nemes és magasztos célból. Ujvidék kereskedő város; de épen annak a kereskedővárosnak olyan nagy foku az intelligenciája, szellemi niveauja és széperzéke, hogy a lateinerek egy részének közönye mellett az ünnepély sikere legnagyobb részt az ő lelkesedésüknek köszönhető. Ki ne örülne hát, hogy Ujvidéken a kultura iránti érdeklődés ilyen tért tudott hódítani a nemes céloknak s annyi lelkesedést megteremteni a szép és magasztos iránt.

Hazafias szempontból szintén a legteljesebb elismerés illeti meg Ujvidék lakosságát. Amikor erről beszélünk, jól meg kell gondolnunk, hogy Ujvidékről van szó, arról az exponált délvidéki városról, amelynek lakossága annyi mindenféle nemzetiség egyvelegéből áll. Őszintén bevallhat-

juk, hogy akik még nem jártak Ujvidéken, azok bizvást azt hitték, mikép ott magyar szót még csak hallani sem lehet. Milyen kellemesen csalódtak hát ezek. Már az a roppant sok nemzetiszínű zászló, melylyel a város fel volt díszítve, fényesen igazolta, hogy milyen hatalmas lépésekkel hódít tért a hazafias gondolkozásmód és érzés. De nem a zászlók, ezek a külső symbolumok, hanem az ünnepélyen uralkodott hangulat, a tiszta és őszinte magyar lelkesedés valóban szinte büszkévé tette az embert. Az ezer és ezer ember között alig hallottunk idegen szót úgy annyira, hogy a képzelgő ember könnyen elhitettette volna magával, hogy nem is Ujvidéken, hanem Debrecen környékén van. Ennek az örvedetes haladásnak kellő méltatása már a történelem lapjaira tartozik, de nem mulaszthatjuk el konstataálni azt, hogy a magyarság és hazafias érzés terjesztésében s az e téren elért sikerekben óriási része van épen a jubiláris ujvidéki dalárdának. E tekintetben rendkívül fontos missiót teljesített az ujvidéki dalegylet s hivatva van jövőre is teljesíteni.

Büszkén és örömmel konstataáljuk a tapasztalt hazafias hangulatot és igaz magyar lelkesedést. De azért egy jelenség mégis elszomorítólag hatott reánk. Elszomorító jelenség volt ugyanis az, hogy azon az ünnepélyen tisztán csak a magyarság vett részt, a mely tapasztalat kétségtelessé tette, hogy Ujvidéken a nemzetiségek között nincs meg a kellő harmonia. Ha a mi dalárdánk rendezne ilyen ünnepélyt, hallanánk azon szerb dalárdát is énekelni és a szerb dalárdánk ünnepélyén a magyar dalárdánk is közreműködne. Nálunk kölcsönösen támogatja egymást a két egyesület. Ujvidéken ezt nem tapasztaltuk. A német dalárda a jubileum napján kirándulást rendezett, a szerb dalárda sem vett kellő módon részt az ünnepélyen. Nálunk nemcsak a mulatságok és az ilyen fajta ünnepélyek, hanem nagyobb részt a hazafias ünnepélyek is közösek. Nálunk a hazafias érzés általános, közös, mert meg van minden részről a hazafias gondolkozásmód mellett a nemzetiségi türelmesség. Ujvidéken — úgy látszik — egyik-másik nemzetiség még elfogult.

Nem panaszként hoztam fel mindezeket. Hiszen így volt ez minálunk is és így van ez

A „BÁCSKA” tárcája.

Dal.

A lomb a szélnek hangszere . . .

S a suttagás: a dal, zene.

Oly édesen esendül fel ez,

Ha nem zavarja semmi nesz.

Szép langyos őszi alkonyon

Merengve sokszor hallgatom . . .

De im! egy pillanat — s a lomb

Már messze tájakon bolygog.

A szél eltépte hangszertét

És űzi, hajlja szerteszét . . .

Csak nézem, nézem . . . s ez alatt

Szememből fújó köny fakad.

Szívelemek sorsa is ilyen:

Dalt játszik rajt a szerelem.

Siró, borongó lány dalom!

Hallgatja drága anygamot.

S én várom, várom esőndesen:

Mosolyg, — vagy sír-e kezesem,

Ha majd szerelmem szerteszét

Szakítja érző hangszertét? . . .

Ifj. Hartmann János.

KERESZTÜL-KASUL EURÓPÁN.

Utí rajzok.

Irtá Passe-partout.

(Folytatás.)

XI.

— Borinage. Louvain. —

Brüsszelbe visszatérve nagy haditanáscsót ültünk. Körutazási jegyünk szerint most Párist kellett volna. fölkeresnünk. Amde a kis Páris után a nagyot közvetlen nyomban meglátogatni, annyi lett volna, mint a belgák szép fővárosában élt kellemes napokat az örök feledés örvényébe vetni: a nagy mindig elnyomja a kiesinyt.

Elhatároztuk tehát, hogy kitérünk a vidékre és a Rajnának, és csak azután tartjuk várva-várt bevonulásunkat a diéső Párisba, melyet én magam ugyan már ismertem, de társam tanulmányutjára iránt való tekintetből utazásunk koronájának föntartottam.

Elmentünk tehát Borinage-ba

Ez a neve annak a kiterjedt köszénbánya-területnek, mely Belgium közepe táján fekszik és az előhaladott belga gyáriparnak székhelye, oly sűrű lakossággal, milyen Európa egyik vidékén sem található, még Angliában sem.

Meglátogattuk a különböző gyártelepeket. Ez azonban csak mellékes célunk volt. Tulajdonképen azért kerestük föl ezt a vidéket, mert épen akkor szüntette be a munkát huszonöt ezer bányász, hogy béremelést s egyúttal a munkaidő leszállítását kiereszkölje a gazdag bányatulajdonosoktól.

Szerencsére a sztrájk első rohama már lezajlott, a kitört zavargások elmúltak, esendőség s katonaság gondoskodott a rend fentartásáról — miután a zavargók már kitombolták volt magukat s a burzsoa bányatulajdonosok vagyonában körülbelül negyvenezer franknyi kárt okoztak.

A munkások ezrével tanyáztak a koresmák körül, melyeket két-három napig a hatóságok becsukattak; s így azok most annál nagyobb látogatottságnak örvendtek, mivel a kereskedők nagyobb része, valamint a bányatulajdonosok árutelepei zárva tartották boltjaikat.

Ostende arisztokratikus fénye után ez a munkásokadalom! Nagyobb ellentétet képzelni sem lehet.

A fény ez ellentéte nem nyilvánult azonban inséges szükölködésben, ellenkezőleg a meglehetősen táplált munkások ünneplő köntöseikben bőven költeleztek, zeneszó mellett táncoltak, daloltak; de nem mulattak. Az areokon leritt a sztrák-mozgalom neki vadult szenvedélye, az osztályharc összes gyűlölködésével és a létért való küzdelem könyörületlenségével — a késhegyig.

Amint ide-oda járunk-kelünk, észreveszem, hogy férfiak táncolnak egymással, szoknyának híret sem lehet látni, pedig az egyik csoport együttes dalában női, és pedig jól iskolázott hangokat véltem kienni, amint a zsebráknotát (chanson des gueux) énekeltek, mely Belgiumban a szocialisták csatadala szemben a belga néphymnusz-szal, a Barbançonne-nal.

Eppen esodálkozásomat akartam e fölött kifejezni, midőn rövidlító szemem végre földezi, hogy a munkások fele nő, bugyogóba bujtatva. A nőmunkások a bányában mind így dolgoznak és úgy megszokják, hogy azután mindig rövid bő zubbonyt, bugyogót s szakmalkalapot viselnek, hajukat sokan férfi módra lenyírják.

Ezek többnyire hajadonok; az asszonyok csak kivételképpen járnak bányába, inkább más, otthon végezhető munkával foglalkoztatja őket a bánya-igazgatóság. Ezek nem sztrájkoltak s tüzhelyüknél maradtak.

A különös látvány elég meglepő s benyomása az vala, hogy hajadon leányokat sem kellene foglalkoztatni a bányákban, mert ez az öltözködésük épp annyi, mintha nem is volna, akár egy járhatnának, mint az afrikai szercezen nők, kiket semmi ruha sem feszélyez.

Itt a nő-emancipáció! A bányász leányok nemcsak a munkában osztozkodnak a férfakkal, hanem a plundrában is . . .

A szónoklásban, dikciózásban szintén. A kényszer-mulatozás, melyből a való jökekv hiányzott, egy csoport munkás megérkezéssel szocialista gyűléssé alakult át. Az első szónok, a sztrájk-bizottság egyik tagja, beszámolót tartott s nyilatkozatra hívta föl társait. Több férfi dühbe borult arecal, rikácsoló hangon szidta a burzsoákat, amiért nem akarták elfogadni a munkások követeléseit, de egyikük se lázított. Utánuk azonban fölszólt két nő, elég esinos volt; de amint beszélni kezdtek, areuk eltorzult, szemük

mindennél, ahol a magyar érzés még nem vert elég mély gyökereket.

Biztosra vesszük azonban, hogy az újvidéki intelligencia, az ottani iskolák vezetői és a dalárda, amely faktorok az eddigi szép sikereket kivívták, tovább folytatva áldásos munkájukat, teljesen megnyugtató eredményeket fognak elérni. Adja Isten!

Befejezésül nem mulasztjuk el, hogy e helyen is ne emlékezzünk meg arról a dícsőségről, amelyet a mi kaszinói dalárdánk Újvidéken aratott. Kipróbált ereje kivívta nemcsak az első díjat, hanem egyszersmind a jury legteljesebb elismerését is. A míg a dalárda e szép sikerrel városunk közönségét büszke öröme hangolta, addig másrészt a legszebb jutalmat szerezte meg buzgó tagjai s főleg fáradhatlan és lelkes elnöke, Pribil Ernő számára.

Sz—y F—s.

A zombori dalárda Újvidéken.

— 1895. június hó 1., 2., 3. —

Azzal kezdhettém, amivel egyik jókedélyű kollégám szokta mindig anekdotái elkezdeni: „az volt csak az eset.”

A zombori polgári kaszinó-egyleti dalárda elhatározta, hogy az újvidéki dalárdát negyedszázados működése emlékére rendezett jubileumán meglátogassa és a dalversenyen részt vesz. Jellegéhez híven, mely szerint „nagy dolgot mérni tanít a dal”, elhatározását e hó első napján a tett követte.

A mondott nap délelőttjén a zombori toronyórák csodálatos módon egyszerre kongták el a tized, amit egy dalárszó omennek mondott, hogy miért, azt nem indokolta, de annyi bizonyos, hogy az eredmény jóváindulását meg nem cáfolta.

A szél nem sűvített, az ég nem dörgött, az eső nem esett, mint ahogy ezt különben folytatni kellene, hanem egy igen szép verőfényes júniusi nap délelőttje volt, amikor az a bizonyos összhangzó órakongás megtörtént és a zombori polgári kaszinó-egylet kerti helyisége csakhamar megtelt köcsagtollas, kokárdás dalosokkal, felöltökkel, böröndökkel, sok más utraváló cök-mókokkal. Csakhamar ki lett adva az indulási parancs és mi a késznélben tartott bérkocsikra kettesével, hármasával felülve, a zombori vasúti pályaházhoz hajtattunk, ahol csakhamar a vasúti vendéglő akácfái alatt elhelyezett terített asztalhoz telepedtünk. Egy órai várakozás után berobogott a vonat és mi hála a gondos és előrelátó rendezésnek, minden nagyobb baj nélkül felszálltunk a rendelkezésünkre bocsátott III. osztályú kupékba és elhelyezkedtünk. Háromszoros esengetés, egy sítító fűtő és a gőz működésbe hozta a gőzkocsi kerékét és ment a gőz, ment a gőz Újvidékre.

Ha télen a szibériai hideg évadján lett volna, hála hűmüst zengtünk a naphoz, a miért leküldötte perszelő sugarait és oly kitérően befűtötte a kupékat, mely természetesen fűtés bármely szabadalmazott központi fűtőkészüléknek is beszűlőre vált volna annál is inkább, mert semminemű kiadásba és fáradságba nem került. Fojtó hőség volt és dacára a nyitott ablakoknak, hűs szellő nem lengteté oránkat. Kipirultunk mint a pünkösdi basa-róza és ékszerűl ki iltek orcáinkra az izzadság gyöngyecskeppjei. A ruhát feleslegesnek éreztük és sokan, igen sokan emlegették a homályos bibliai óskor férfi divatjának kiváló előnyeit. De pezsgő jókedvünket, örömlőnk, lelkes hangulatunkat nem tudta elhanyagolni a nap tüze, hanem a közös szenvedés még inkább gyarapította az összetartást, a baráti szeretet érzelmét. Mindenki a magának tetsző szórakozás után látott. Csoportokba verődve folyt a tréfás tere-fere, itt-ott felzendült az ének, zajos derűtséget, kacagást fakasztott a móka és folyt a csöndes, de nem a heves nemzeti, hanem a langyos külföldi kalabriasz és tarokk, ez is csak fillérekben. A kártyázók mellett valóságos minta-kibicéket láttunk,

a kik sem nem beszéltek, sem nem énekeltek, még nem is néztek, mert Morpheus ringatá őket ölelő lágy karjaiban. A velünk utazó hölgyeket a nőtlen dalosok mulattatták, a férjes nők pedig felfüggesztették a papucs-kormány abszolutizmusát, alkotmányos szabadságot adtak férjeiknek, habár markansul megjelölték is ama bizonyos határokat, a melyeken túl... de ezt ne emlegessük, mert nem jó az ördögöt a falra festeri.

A merre vonatunk elhaladt, zöldelő vetésekkel renegő rónaságban, rétek susogó nádasában, mezők himes virágoségekben gyönyörködhetett a szem. Virágos akáccal környezett fehér tanyai házikók, itt-ott egy-egy uri-lak kötötte a figyelmet egy-egy pillanatra. Mindenféle gondolatok, kérdések toltak elem, vajjon itt, vagy ott van-e az a boldogság, mely után az emberi szív eped, a melyet mindenki utol akar érni, meg akar szerezni a maga számára. Elmerengtem az előttem el-futott egyhangú tájon és észrevétlenül mulik az idő. Majd gyönyörű szőlők közé értünk. Itt terem az a híres szadkai homoki buckás bor, a melynek a nótá állítása szerint nincs a földön párja. A szőlők gyümölcsfáinak buja zöld lombjai közül kipiroslik a cseresnye, nótázó vig leányok, legények szedik kosárba, csintalan danájukat azonban elnyeli a szárguló vonat dűbörgése. Csakhamar fölünk a látóhatáron a parasztabok városának képe. Templom-tornyok keresztjei tündökölnék a napfényben, gyári és ipari telepek kéményeiből sötét füstfelhők gomolyognak a kékülő ég felé. A szadkai óriási forgalmu pályaudvar telve van sürgő-forgó, járó-kelő utasokkal, a kiknek morajló lármaját csak a minduntalan jövő-menő, rendezkedő vonatok lokomotívjainak sítító fűtője és a portás harangjának éles csengése szakítja meg.

Néhány perenyi pihenő, néhány pobár hűsítő... és megyünk tovább. A merre haladunk, egy ideig ugyan az a tájkép merül fel szemünk elé, mint eddig. Deszka-egyesen síkság jobbról-balról. Az egyhangú rónaságba egy kis változatosságot hoznak a Telescsa lankás dombjai. Gondosan mivel szántóföldeken visz tovább a gőzkocsi. Néhé-néha a messze távolban egy-egy község látképe merül fel. Majd szemünkbe tűnik a kishegyési hármastarban álló gyönyörű honvéd-szobor, a melyen egy hervadt babérokoszu alá nemzeti színű szalagot lenget a nyári szellő. A névtelen félistenek emlékezte szárnyat ad lelkiünknek és visszagondolunk azokra a dícsőséges napokra, a melyeket feledni nem lehet és lelkiünkben kegyeltes emlékezéssel adózunk a haza ott nyugvó hőseinek. A drága honfivérrel öntözött csataterén most sürgő-forgó népet látunk, mely a békés időket egyetlen igaz fegyverrel, munkával szolgálja a hazát.

Nemskára elérjük Verbász állomást, ahol a kulai dalosok szállnak fel. A vonat pedig iramlik tovább. O-Kérnél befut a Ciotek-féle uradalomba és gyönyörködünk az országban majdnem páratlanul álló mintagazdaság tarka változatos képeiben. A gazdasági növények minden fajtát láthatni itt, kezdve a buzától — fel a komlóig. A távolban már látszik a szeremi hegylánc, ahol egykor világhírű bor termelt, de ma már a század legnagyobb csapása, a filloxyerától tönkre van téve. Az embernek ismernie kell e vidéket, hogy rejtett szépségeit észrevehesse, pusztulásának gyászát átérze. Gyermekifjúságom idejében gyakran kijártam oda vig diák pajtasokkal, a kamenici kirándulások, szüretnek nagyon híresek voltak. Még távol a hegység, ködös homályból tekint felem. Merengésemben úgy tetszett, mintha Bachust láttam volna sirva járni a távoli hegyoldalon. Siratta a kitérő szeremi bort, az aranygerezdű tőkéket. Nagy, pocakos testén remegett a köpönyeg, falstaffi arca vöröslött a napon, melle hullámzott a zokogástól. Mindinkább közeledünk feléje, Bachus alakja eltűnik és a napfényben ragyog a kamenici egykori katonanevelő-intézet óriási épülete. Kissé lejjebb Pétervárad néz le a magasból a morajló Dunára és előtünk van Újvidék.

Piros alatt a vonat félkör alakú kanyarodást tesz és alkalmunk van Újvidéket északi oldaláról szemlélhetni. Előttünk fekszik a város, melynek falai közt iramolt el gyermekifjúságom. Régi, édes emlékek kelnek fel szívemben és ragyogó verőfénytűk jóleső melegséggel árasztják el szívemet. A gondtalan diákevek emlékei rajznak fel előttem. Sok öröm, kevés bánat volt akkor osztályrészem. Megmagyarázhatlan meglátottság vezet

erőt rajtam. Nézem, nézem a kibontakozó város látképet és mégsem látok semmit. Lelekem az emlékezet szárnyán a múltban kóvályog, de egy éles fűtő, a Rákóczy-induló lelkesítő hangjai, az ezer torokból felszálló éljen riadalom visszahívja a jelenbe.

Vonatunk beért az újvidéki indóházba. Beláthatlan tömeg — élén az újvidéki dalárda nő tagjaival — várt reánk cigányzenével, lelkes éjlenekkel, elborítva a pályaház tágas peronját. A fogadtatás lelkes volt, újvidéki dalársaink mindent elkövettek, hogy örömlő tündető kifejezésre juthasson. Velünk egy vonaton jötték: az országos dalárszövetség elnöksége, a budapesti „Török-vés” dal- és önképző-egylet, a kulai, szadkai, debreceni, szegedi, apatini dalárda tagjai is. A kölcsönös üdvözlések, bemutatások, rendezkedések után megindult négyes rendben a dalosok menete a Rákóczy-induló hangjai mellett, kibontott zászlókkal a város felé. A házakon mindenfelé nemzetiszínű zászlók lobogtak, óriási néptömeg tolongott az utcákon, az ablakok telve voltak nézőkkel. A legnagyobb magyar lírikus nevével nevezett utcán haladtunk át, bokáig érő porban, mely a lábakkal jöven érintkezésbe, felszállt a magasba és így alulról és felülről is szakadatlanul ömlött reánk, szürkés réteggel vonva be arcunkat, ruhánkat. Ugy néztünk ki, mint a szerezcsenek, csakhogy bőrtünk nem fekete, hanem havas-szürke volt. E hasonlatot onnan vettem, mert utunkban „vörös szerezcsent” (vendéglő a Petőfi-utcában) láttam és ha már vörös szerezcsen is van a világon, mért ne lehetne szürke is. Az uri utcában gyönyörű diadalapuk állt, zöld lombokkal, nemzetiszínű lobogókkal díszítve „Isten hozott” felirással. Az uri utcán át az állami polgári és kereskedelmi középiskolába mentünk, melynek tágas udvarán helyet foglalva, Bruck Ferenc igazgató, az újvidéki dalárda elnöke szíves szavakkal üdvözölt.

Erre következett a dalárk oszlása, kiki előre kijelölt szállására sietett.

Ujvidék modern város. Pezsgő nagyvárosias utcai élet van ott, élénk gyalog- és kocsi-forgalommal. Utcái képen meglátszik, hogy virágzó a kereskedelem és az ipar. Van aszfalt járdája, gázvilágítása. Vannak gyönyörű középületei, szállóházai, de általában az újvidéki házak túlnyomó része abban az eszmenélküli rideg stílusban épült, melylyel a főváros külső kerületeiben általában találkozunk s melyet bizvást pesti pallér-stílusnak lehetne nevezni. Központja azzal is díszeskedhetik, hogy ott egymás hátán várja vendégeit a finomabb étkező-helyiség, a kurta kocsmá, a kávéház. Piaca a maga nemében páratlan messze vidéken, nyüzsgő vásári élete igen érdekes kép.

Lakossága minden nemzetiséget képvisel és minden recipiált és nem recipiált vallásfelekezeten van ott hívője és a mi fő, még temploma is. A román káth. templom most van épülő félben, karsu tornya igen élénken emlékeztet a budai Mátyás-templomra. Ezzel szemben áll az impozáns városbáza, melynek tornyán nemzeti színű zászló lobog. Ad vocem nemzetiszínű zászló. Újvidéki — elemedett koru — ismerőseim beszéltek nekem, hogy ember emlékezet óta nem lobogott még annyi nemzetiszínű zászló Újvidéken, mint most.

A mi bizonyára örvendetes tanúbizonyosága annak, hogy ott, a hol eddig a magyar állameszem csak túrt vendég volt a maga házában, ma már hatalmas tért hódított és fölébreszt az eddigelé szunnyadó ragaszkodást a magyar haza iránt. Nagy érdeme van ebben az újvidéki dalárdának, mely a szép kultuszának szolgáltatásában állva, a magyar dal és ezzel a magyar érzés állapotára, terjesztésére egy negyed-századon át sokat tett.

Végig jártam több utcáit és lelkem melyéből őrventem ama hatalmas föllendülést, haladáson, a melylyel lépten nyomon találkoztam. Egy évtized alatt csodálatra méltó változások ment át a város.

Bolyongásaim közben eljött az est. A gázlámpák kigyultak és én az óriási rajokban sétálók között törttettem a kereskedelmi iskola felé, hol a dalárdák gyülekező helye volt. Pont kilenckor megindult a faklyásmenet a futtakai és Flatt-utcán át az Erzsébet-terre, Flatt Viktor főispán palotája elé, ki az újvidéki dalárda díszelnöke lévén, az összegyűlt dalosok szerenaddal tisztelték meg.

A műsort az újvidéki dalárda nyitotta meg Goll János éji dalával, ezt követte a budapesti „Török-vés”-dalgylet, Schmölter B. J. az erdő alkonya című művét adván elő. A palota erkélyén megjelenő főispán viharos éljen riadalommal üdvözölte az óriási számú néptömeget, a dalosok nevében pedig Bruck Ferenc tartott lendületes beszédet, mire a főispán lelkes hangon válaszolt. A beszédet után újra az újvidéki dalárda énekelte Allaga Géza „Választás” című dalát adván elő. Ezután a menet az uri utcán, Ferenc-József-terén és a főúton át Pety Popovits István polgármesternek, a Duna-utcában lévő lakása elé vonult. Az itt adott szerenád műsora a következő volt: Storch Antal „Égi varázs”, énekelte az újvidéki dalárda. Bartai Ede, Nemzeti ima, énekelte a zombori kaszinói dalárda. Üdvözölő beszédet Gundel Henrik, az újvidéki dalárda alelnöke mondott, lelkes hangon esztelvény ama hazafias célt, melynek érdekében az újvidéki dalárda működik és melyet a hazafias polgármester mindenkor buzgó támogatott. A polgármester beszéde után, melynek befejezésénél a magyar haza és a város közönségét éllette, az újvidéki dalárda Hoppe Rezső „Szerelmem” című dalát énekelte el, amely után a menet, kísérve óriási néptömegetől, a főútcán és Ferenc-József-terén át a Grand Hotel Mayer kerti helyiségeibe ment ismerkedési estélyre.

Az estély kezdetén az újvidéki dalárda üdvözlésül Goll J. „Szózat a dalhoz” című művét énekelte. A nagy, szépen gondozott kerthelyiség zsúfolásig megtelt dalosokkal, kik csoportonként foglalták el a fehér asztalokat. S megkezdődött az ismerkedés, barátkozás. A versenyző dalárdákat természetesen a kíváncsiság érzete tartotta fogva, mindegyik tudni szeretete volna a másikonk erejét és gyöngéjét. Éneklésre önkényt egy sem vállalkozott, hanem csak többszörös „halljuk Zombort, halljuk Török-vést, halljuk Kulát, halljuk O-Becsét” kiáltásokra határozta el végül a mi dalárdánk, hogy énekelni fog. Föl is vonultunk szépen a podiumra, kört formáltunk, de nem énekelünk, mert ugyanabban a pillanatban a szomszédos kerti helyiségben, mely szintén vendéglő, rázendíté a cigány és egy borizó hang töltött bele a csillagos éjszakába. Kérés, fenyegetés mindhiába volt, a részeg uracs nem akart elhallgatni mindaddig, míg a rendőrség közebe nem lépett. Szerb polgártárs volt ő

verben forgott, kezük ököbe szorítva ide-oda hadonáztak, szavuk a dühtől gyakran megcsuklott, majd meg tulkáltottak mindenkit, midőn tájékozó szájjal gyávánknak szidták a férfiakat, amiért nem fognak fegyvert a burzsoák ellen, nem röptik levégohe gyáraikat esaládostul együtt!

Rettenetes volt látni s hallgatni ezeket az Erynnákat! Maguk a férfi munkások esitították őket leginkább. Eppen akkor jött arra egy esendő-örjárat: a férfiak morogva szédültek el mindentel, vagy csoportokba verődve helyet foglaltak: a nők azonban kimentek az utcára s hangosan gúnyolták a rend őreit, akik azonban nem hederítettek rájuk.

Mi pedig jobbnak láttuk ott bagyni a veszedelmes helyet és más munkás tanyát kerestünk föl, ahol mindenütt hasonló észleletet tettünk:

Majd végkép távoztunk: gondolataink a nyert benyomásokkal foglalkoztak és megfelelő magyarázatot nyertünk arra nézve, mi legyen az oka, hogy a szocialisták körében, az egy Michel Lujan kívül a nők nem képesek magukhoz ragadni a vezérszerepet, sem a párt politikai szereplésében, sem a sztrájk-mozgalmak rendezésében.

A nő-emancipációnak tehát itt is vannak határai. Mielőtt tovább utaztunk, a pályaudvaron azt rebesgették, hogy a munkások föl akarják robbantani a pályatestet valahol, nehogy több katonát szállítsanak Borinago-ba, vagy nehogy a bányatulajdonosok elutazhassanak. Vonatunk csakugyan némi késélemmel indult utnak, de az uton nem történt baj.

Mégis megkönnyebbülten lélekztünk, midőn Louvain-be értünk, hol néhány órára kipihentük fáradalminkat, még inkább az átel izgalmaikat.

Louvain a vidéki belga városok mintájára nagyobb volt a múltban, mint a jelenben. Ennek nyomát ódon középületein s muzeumaiban láthatjuk, melyek a letűnt kor dícsőségeiről regélnek és élénk emlékezetben tartják a késő óonakban az ósk ragyogó múltját.

Altalában alig van Belgiumban, Hollandiában nagyobbbaeska város, mely könyvtárak, képtárak, muzeumok hiányában szűkölködnek. Tömerdek kincs van azokban falhalmozva. Az a gazdagság, melyről a sok gyár s ipartelep e két országban tanuskodik, nem támadt tegnapi

mára, hanem alapját bírja a középkorban, és azért minden viszontagságot, politikai átalakulást, sőt fölforgatást is képes elviselni, dacolva a minden egyébnél veszedelmesebb angol s francia versenyyel.

Louvaint voltaképpen hírneves katolikus egyeteméért látogattuk meg, melylyel Internatus van egybekötve. Hallgatói több mint félezerre rúgnak és a világ minden részéből jönnek ide: vannak itt spanyolok, angolok, amerikaiak, sőt két egyiptomi fiatal ember is mutatott be nekünk, akik az angers-i káth. egyetemről s Internatusából hoztak üdvözlőlevelet az igazgatóságunk s a tudós tanároknak, kiket a párisi kongresszusról ismertem.

Az egyetem tisztes ódon épülete, gazdag könyvtára és gyűjteményei nem kevésbbé hirdetik a louvaini Alma Mater tudományosságát, mint tanárainak tudós s politikai sikerei: a vegyészet terén nagy vívmányokkal díszeskedtek, a politikában viszont három minisztert adott Belgiumnak, köztük egy miniszterelnököt, valamint a hatalmas katolikus pártunk vezért; Belgium biboros primása is ezen egyetemen végezte tanulmányait, mely arról is nevezetes, hogy itt állították föl az első tanszéket a thomista böleselet számára.

Elvezetés délután töltöttünk a vendégszerető Collège falai között, mely balzsamként hatott a Borinago-ban fölizgatott idegeinkre, új világot tárván föl előttünk, melyért hálával eltelve távoztunk, de mely sajnálattal is, hogy oly rövidre kellett szabnunk az épületes látogatást, melynek kedves emléket féltett kincs gyanánt örmöz szívemben.

Az uton elmélyedve gondolataimba egymás mellé állítottam Ostende-ot, a Borinago-t és Louvain-t.

Mily különböző három világ ez! A lázas élvek hajhászása mellett a társadalmi forradalom vas kézzel visszatartott mozgolódása nem nyujthat vigaszt, ellenben a tudományoknak s szépművészeteknek nemcsak a sivar jelent, de a sötét jövőt bevilágító eme szövétnekének fény biztosítékot látszik nyujtani arra nézve, hogy amazok elmúlnak, mint a cirkusjátékok vagy plebejus forradalmak az óségi Rómában, ez azonban tündökölni fog a hit vezéricsillagánál egy jobb kor hajnalhasadása után is sokáig.

(Folyt. köv.)

Melléklet a „Bácska“ 44-ik számához.

kigyelme és bár cigánnyal huzatta, még sem tetszett neki a magyar nótá, demonstrálni akart a csunya bogár. Ezen komikus incidens után énekelünk mi, majd a „Törökves“, de a kulai és ó-becsei dalárdák minden felszólítás és végre rimánkodás dacára sem voltak éneklésre bírhatók.

Ezek bizonyára nagyon erősek és nem akarnak elijeszteni a versenytől, hogy az ő dícsőségtük annál nagyobb legyen. Vederemo.

Vig poharazás, énekszó között gyorsan mult az éjszaka és a bibor hajnal már pirkallott az égen, mikor nyugovóra térünk.

És fölvirradt a dícső nap hajnala, piros pünkösöd napja. Gyönyörű verőfényes nyári reggelre ébredtünk. Az utcákon teljes pezsgésében hullámzott az élet és hullámaiban fel és alá hömpölygött az örökké változó és mégis állandó tömeg. Mindenfelé kokárdás dalosokat lehetett látni az ünnepi díszbe öltözött sétálók között. Amint a gyülekező helyre értem, az összpóba javában folyt Goll János zenetanár vezénylete alatt. Innen az ünnepi díszgyűlésre mentünk, amelynek kiemelkedő mozzanata Flatt Viktor főispán megnyitói beszéde volt. Dr. Benedek János hévvel szavalta el a jubileumra írt szép ódáját és Metzinger Lajos az újvidéki dalárda titkára szellemes felolvasásban ismertette az újvidéki dalárda negyedszázados, változatos történetét.

Itt állapították meg a versenyző dalárdák sorrendjét, mely szerint a versenyen először a budapesti Törökves, másodsor a kulai, harmadsor az ó-becsei és végül a zombori dalárda fog énekelni. A jury tagjait kijelölték: elnök: Lung György Budapest szekes főváros tanácsosa, az országos dalárszövetség elnöke; tagok: id. Abrányi Kornél, Ernye József, Gaal Ferenc, Hruschka Lipót.

A díszülés után a városi lövőház parkhelyiségébe vonultunk ki. A tágas pavillonszerű étterem alig volt képes befogadni a résztvevőket. Elhelyezkedés után nyomban kezdetét vette a díszelő, melynek harmadik fogásánál dr. Flatt Viktor főispán általános tetszés és éljen között öfélésgére emelte poharát. A tószót után a cs. és kir. 70. sz. gyalogezred zenekara a magyar Hymnust fújta el, mi leirhatatlan lelkesedést keltett annyira, hogy meg kellett ismételn. Pribil Ernő, a zombori dalárda elnöke a főispánra mondott áldomást és a zombori dalárda énekelte az „éljen soká“ című dalt. Bruck Ferenc az összes dalárdára és Lung György az országos dalárszövetség elnökére, ez az újvidéki dalárda, Gunde Henrik a polgármesterre köszöntött. Rácz Soma gyönyörű beszédben a magyar dalköltők nesztörát, id. Abrányi Kornélt éltette, a ki eszmékben gazdag, költői szárnyalású beszédben, a dal művelőire, a dalárdákra emelte poharát. Ernye József és Goll János fővárosi zenetanárokat is több tószót ünnepelt. Annyi tószót már régen nem hallottam, mint itt. A szónoklasi viselkedés buján tenyészett és igen helyesen jegyzé meg egy daltárs, hogy ő azt hitte, hogy mesterdalnokok versenyre jött, de előadott, mert mesterszónokokot talált. Erdekesekek voltak a vad tószok is. Ebben a versenyben Debrecen és Ó-Becse aratta a babért. Az egyik szónok, a ki — saját szavai szerint — ott született, hol a menydörgős és villamos harag, ijedten erőlyes hangon, villogó szemekkel szónokolt valamit, a melyre nagyon is rá illett a „se füle, se farka“-féle jellemzés. Végül önmagát éltette. Egy másik a népies humor parlagi virágait fűzte bokréta és elmondta a debreceniek utazását Újvidékre, mely egy modern Odysseának beválik. Hatan voltak, hatan, kik elindultak a káloimista Rómából. A kupében nagyon meleg volt és ingujjra vetkőzöttek. Orosházán kiszáll kettő borért, közben a vonat elment és ök ottmaradtak ingujjban. Az orosházi állomás-főnök baktérsipkát nyom a fejükre, hordár-köpnöyegyet akaszt a nyakukba és a legközelebbi vonattal indítja tovább Újvidék felé, a hol pünkösöd reggelén megérkezve — így vonultak be a városba. Nem is közderültseget, hanem közkacagást keltettek szavai, midőn a szónok debreceni helyi adomákkal fűszerezte, amugy is eléggé borsos szónoklatát. Elmondta ugyanis, hogy nem régebben a debreceni városi közgyűlésen, a melyen az a tárgy forgott szőnyegen, hogy vajjon mit állítsanak ki a milleniumi kiállításra: sertést-e, lovat-e, vagy szarvasmarhát-e? az egyik civis már ötöd-ször kívánt a tárgyhoz szólni. Az elnök főispán ezt megsokalván, felveté a kérdést, vajjon minő címen kíván szólni a tisztelt képviselő ur, mire ez stentori hangon kivágja: „sertésről lévén szó, hát személyes kérdésben“. Erre a főispán megadta neki a szót és a bőbeszédű város-anya indítványozta, hogy sertést is, lovat is, szarvasmarhát is küldjenek fel a kiállításra; indítványát a következőképen okolván meg: „ha sertés kell, itt van Koszorus komám (legnagyobb sertéskereskedő Debrecenben), ha ló kell, ott van özvegy Buriánné (legszebb ménese van), ez alól kerülnek ki a legszebb lovak, ha pedig szarvasmarha kell, itt vagyunk édes mindnyáján.“ Egy másik tószót is igen mérges hangon, mely ugy sivitott, mint egy elromlott orgona sipja, mellé ökleivel verdesve, bizonyított, hogy a debreceniek nagy hazafiságban semmi különöset sem talál, mert: „Mit csinál a madár? reptül. Mit csinál a hal? uszik. A debreceni mit csinál? szereti hazáját.“ E remek indokolás után még felemlité, hogy ő semmiféle tekintélyt el nem ismer és melleleg megjegyzé, hogy ő is debreceni. Erre nagy mérgesen felpattan egy debreceni daltárs és kijelenti, hogy az előtte szónokolt ismeretlen ur megérintvén Debrecen, azt mondá, hogy Debrecenben született, ezt — mert ő mondja — elhiszi neki, de hogy debreceni lenne, azt tagadja, mert igazi debreceni csak az, „akinek a basabalmán belül vágják el a köldökét.“

Igy folyt azután kedélyesen tovább a szó asztal-bontásig, a mely után a társaság a szép parkban sétált. Az újvidéki lövőház, mely a lövészeget százados jubileuma alkalmával 1890. évben épült gyönyörű és bármely nagy város díszére válnék. A nagyterem remekül van díszítve, falain függnek az egylet fölővés mester-reinek és zászlóanyájának életnagyságu arcképei, és számtalan emléktábla a céllövészeten nyert díjakról, sajnos azonban, hogy a felirások mindenütt németek. Megrovásra méltó eljárás, mely ugy látszik következetes, mert nemcsak a régebbi, hanem a legújabb (tavali) táblákon is a felirás mindenütt germán és azt a benyomást tette reám, mint ha nem Magyarországon, hanem a Spree partján lennék. Bosszankodva hagytam oda a különben

szép termet és kimentem a park árnyas fái alá és gyönyörködtem a pétervárad 70. sz. es. és kir. gyalogezred zenekarának előadásán, mely csaknem kizárólag magyar zenedarabokat játszott. Így a többi közt: Erkel Ferenc nyitányát „Hunyady László“ című dalművéből. Liszt Ferenc egy rapszodiáját, Császár „Kunok“ című dalművéből egy részletet és magyar népdal egyveleget a közönség tündető tapsai és éljenei közt, mely lelkes elismerés oly jó hangulathoz hozta a zenészeket, hogy majdnem megszakítás nélkül fújták a magyar nótákat. A séta hangverseny alatt lassan-lassan gyülekezni kezdett a közönség. Csakugy önté ki magából a város a száz meg száz főnyi sokaságot, mely mint egy óriási szalag, megoszolva a különböző utakon járt fel és alá, vagy foglalta el a terített asztalokat. Oriási számú közönség volt künn ugy, hogy a nagy park tömve volt.

Mindenki nagy érdeklődéssel várta a versenynek-lés kezdetét. A lövőház előtti téren zöld lombokkal, nemzeti színi zászlókkal díszített, fedett tribün volt felállítva. Előtte egy hosszú asztal a jury tagjainak részére. Pont hat órákor foglalta el helyét a jury és megkezdődött a versenynek-lés. Mindenki a tribün közelébe igyekezett férközni, a zugó tömeg lecsendesült és feszült figyelemmel leste a történendőket. A budapesti dal- és önképző-egylet a „Törökves“ Méder Mihály: „Magyar népdalok“ című dalainak előadásával kezdte meg a versenyt, utána a kulai dalárda következett Gál Ferenc „Szomorúan szól a magyar nótá“ című szerzeményével, az ó-becsei polgári magyar dalkör Goll János „Rákóczy indulóját“ adta elő, a mi dalárdánk pedig Huber Károly „Vadászkar“-át énekelte. Mondanom sem kell talán, hogy a versenynek-lés műsorának minden pontját frenetikus taps és percekig tartó éljenzés kísérte, mely a zombori dalárda éneke után valóságos tüntetéssé vált. A közönség hosszú ideig tapsolt, éljenzett, kalapok lengtek, kendők lobogtak és orkászserűleg zúgott a „hogy volt“ „ujra“. Vissza akartak szorítani a tribünre. Az elismerés ily lelkes nyilvánulását ritkán lehet látni. A versenynek-lés után csak ugy tödült a közönség a zombori dalárda felé és ajkáról-ajkra szállt a lelkes kiáltás: éljen a zombori dalárda. Egyszerre beleestünk a dícsőség árájába és kimondhatatlanul jól esett az elismerés e spontán megnyilatkozása, a minőben még sehol sem volt részünk. A merre ezután jártunk, keltünk mindenütt „Éljen Zombor“ kiáltással üdvözöltek. A versenynek-lés befejeztével a katonazenekar folytatta hangversenyét, és a közönség künn mulatott a szabadban mindaddig, míg egy hatalmas nyári záporosó a nyakába nem zúdult és fedett helyre kényszerítette menekülni. Az étterem, a lövőház nagy terme és folyosója, szóval minden fedett hely megtelt közönséggel, úgy mint egy jól megtöltött herings hordó, mozogni alig lehetett, de dícsőretére legyen mondva a közönségnek kényelmetlen helyzetében is kitartott és a nem várt esemény komikumában gyönyörködött. Az összcprelést közönség közt alig tudott az újvidéki dalárda helyét találni, hogy a dalestélyt megnyissa. Goll János „Ébresztő“ című művét énekelte az újvidéki dalárda vegyeskara katonazene kísérettel, majd Thern Károly „Dalünnep“ című szerzeményét és Lányi Ernő népdalait énekeltek el az összes dalosok Goll János vezénylete mellett.

A műsor ezen pontja után következett a jury ítéletének kihirdetése és a díjak kiosztása. Feszült várakozással eltelte tilt a közönség, csak ugy leste az újvidéki dalárda titkáranak szavait, ki a jury bizottság jegyzőkönyvét, székre állva olvasta fel. E szerint az első díjat, egy remekművi karnagy palcát, Újvidék sz. kir. város ajándékát a jury egyhangulag a zombori polgári kaszinó-egyleti dalárdának ítélte oda a következő indoklással: „szabatos intonálás, a kitünő hanganyag művészi kihasználása, szép árnyalat és összességű előadásért.“ Falrengető éljenzés és taps követte a jury ítéletét. Bruck Ferenc elnök a díjat azonnal ékes beszéd kíséretében átnyújtotta Pribil Ernőnek, a mi dalárdánk elnökének, ki azt átvette. A mi örömlenket, lelkesedésünket leírni nem lehet. A második díjat az újvidéki bölgyek díját, egy ezüst koszort a budapesti „Törökves“ dal- és önképző-egyletnek ítélte oda a bíráló bizottság „helyes intonálás, dinamikus árnyalat, magyar zamatossal előadásért.“ A harmadik díjat az újvidéki dalárda díját, egy ezüst serleget az ó-becsei polgári magyar dalkör nyerte az általuk énekel darab „ritmikai és szövegi nehézségeinek sikeres megoldásáért.“ Végül a kulai dalárda iránt teljes elismerést fejezte ki a jury és több díj hiányában dísmérő ökleivel tüntette ki. A díjakat az illető dalárdák elnökei nyomban átvették és még a zombori és újvidéki dalárda éneke után a dalestély véget ért és megkezdődött a táncvigalom a lövőház nagytermében, mely azonban szüknek bizonyult, úgy hogy táncolni alig lehetett. A dalárok, győztesek és vesztesek, a fehér asztalokhoz ültek és vígan üritgették a hegy levét kivilágos kivríradtig.

Győztünk, dícsőséget arattunk, másnap reggel mégis ugy néztünk ki, mint egy vert hadsereg és bátran el-énekelhettük volna „már siess hazádba vissza vert sergem“. Szent Kleofás! milyen karaván voltunk ott az újvidéki pályaházban, ha mindjárt nem is lefesteni, de lefényképezni való. Bucsuini kijötték velünk újvidéki barátaink és a vonat érkezésük jelzésekor a sorok írója mondott szívélyes szavakban „Isten hozzád“-ot újvidéki testvéreinknek, mely beszéd után a vonat csakhamar berobogott a pályaudvarra, még egy dal, néhány kéz-szorítás, ölelés és a vonat kiiramlik velünk és visz hazafelé. A mi szeretett, apaí gondosságu elnökünk számba veszi fiait: „er zühit die Häupter seiner Lieben“. Mindannyian megvagyunk teljes szamban — magunk között. Megindul az impressiók elbeszélése és folyik szakadatlanul. Mindegyikünknek van valami mondani valója, mindegyik feljegyzett valamit élményeiből. Egy tarka mozaikot lehetne ezekből összeállítani, de abban mindannyian megegyezők voltunk, hogy Újvidéken teljesen jól éreztük magunkat és mindenki büszke önérettel nézett a csomagra, melyet daliás titkárunk, mint féltett kincset sárkányként őrzött és a mely azt a bizonyos „bot“-ot rejtette magába, diadalunk jelét. Az elbeszélések tarka össze-visszaságából különösen a kamenici kirándulás köte le érdeklődésemet. Daltestvéreim közül többen pünkösöd vasárnapjának délelőttjén átrándultak Kamenicára a Szerémségbe. Végig járták a parkot és ezt megunnván, jobb helyet kerestek maguknak, ez pedig mi lehetett más, mint olyan hely, a hol — természetesen pénzért — holmi üdítő italokat mérnek. Épen kapóra

jött egy kamenicai vendéglős rikitő színű plakátja, melyen elsőhelyen magyar nyelven adá tudtára mindazoknak, a kiket illet, hogy vendéglőjét pünkösöd napján nyitja meg. Ide vonult be a kiránduló karaván és énekekkel nyitotta meg a vendéglőt, egy daltárs pedig ékes dikciót mondott horvát testvéreinkre, örömet fejezvé ki, hogy ily kiváló kultur-intézmény megnyitását ő lehetett az ünnepi szónok. A vonat pedig csak száguldott velünk tovább és tovább. Dacára az éjjeli esőnek, a forróság fojtó volt és egyik-másik gyengébb idegzetű daltársat csakhamar elfogta a buzgósság, fejét neki dülleszté a kemény fapadnak és aludta a boldogok álmát. Az erősebbek irigykedve nézték e boldogokat és önző szívvel elhatározták, hogy az ébresztés egy eddig nem ismert módját fogják velük szemben alkalmazni. Egy daltárs összeszedte a teljesen berekedt dalosokat és ezekből egy kart állított össze. E karban a prmet azok vitték, kik az elmúlt éjjelen a vendéglőkben edzeték hangjukat. A kar összeállt, az alvó kör csoportosult és énekelni kezdé e dalt: „Sajó kutyám, jaj be mélyen alszol“. Az első akkordok után már fölriadt az édesen alvó, rémült tekintettel nézett szét és összetett kezekkel kérte a rekedtek „bosszu karát“ (Das Chor der Lache), hogy hagyják abba és sola többé még csak nem is szundit. Elvezetett volt a tilinkó és fuvala hangverseny is, de hogy ezt méltóképen leirhassam, műértőnek kellene lennem.

Az sem utolsó dolog a maga nemében, hogy az újvidéki fiakkerosok lovai zenei műszavakra hallgatnak. Ezt akkor tapasztalta velem elnökünk, mikor a Limánon végigkocsizva a süppedékes utban egy fogatunk megakadt: „Gyi Cédur! gyi Cédur!“ szavalta a bak teljhatalmu ura, megsuhintván ostarát és érintkezésbe hozván a kimerült pára csontos hátával. Ennek a lónak vagy volt gazdája volt muzsikus, vagy a dalárünnepély tisztelőre mostani gazdája keresztelte el Cédurnak. Elég az hozzá, hogy jót neveltünk rajta.

Szabadkán megebédelve Palityra rándultunk. Büszke voltam eddig e bácsországi földre, de most már... különben bailgasson erről a krónika. Másfél órai tengődés után, felültünk a vonatra, mely este kilenc óra felé berobogott a zombori pályaudvarba.

Itt az iparos dalárda, nagyszámú közönség élén, éljennel és dallal üdvözölt. Eibach István az iparos dalárda elnöke beszédet mondott, mire elnökünk válaszulva, megindult a lampiónos menet a polgári kaszinó-egylet helyiségébe, a hol néhány órai tartózkodás után, kiki sietett nyugalomra.

Kifogástalanul, szépen, lélekemelően folyt le az újvidéki dalárda jubileumi ünnepsége, a melyet — egyéb kelleméi mellett — a hazafiság aranyos napfénye ragyogott be. Kívánom, hogy ez ünnepség az újvidéki dalárda föllendülésének és hatalmas virágzásának legyen kezdete, méltón abhoz a nemes missióhoz, melyet a magyar dal és vele együtt a magyar érzés és hazafiság terjesztői magukra vállaltak.

Don Carlos.

Ujdonságok.

Személyi hír. Czorda Bódog, kuriai másodelnök a pünkösdi ünnepeket Szabadkán töltötte rokonainál.

Személyi hír. Dr. Bernáth Géza, a szegedi kir. itélőtábla elnöke a mult héten több napig Újvidéken tartózkodott s megvizsgálta az ottani törvényszéket és járásbírószágot.

Jótekonyság. Brankovics György, karlócai szerb patriárcha a bács megyei árvizkárosultak javára 500 frtot adományozott.

Főgymnáziumi kettős iskolai ünnepély. A helybeli m. kir. állami főgymn. ifj. önképző-köre a koronázási évforduló megünneplésével kapcsolatban f. évi június hó 8-án, délelőtt 9 órákor a főgymn. tornacsarnok helyiségében záróünnepélyt rendez, a következő műsorral: 1. Király-hymnus. Előadja a főgymn. ifj. vegyes énekkar. 2. Alkalmi beszéd. Tartja Gerevics Gusztáv kir. igazgató. 3. Honszeretet, Vörösmarty Mihálytól. Szavalja Ungár Imre VII. o. t. 4. Egyveleg. Előadja a főgymn. ifj. zenekar. II. 1. Titkári jelentés az önképző-kör évi működéséről. Felolvassa Falcione László VII. o. t., a kör titkára. 2. Kardal. Énekl a főgymn. ifj. férfikara. 3. Ö nem ismer. Pályanyertes tárcsa. Irta Falcione László VII. o. t. Felolvassa Erich Aladár VIII. o. v. t. 4. Személyenyek. „A magyar hadiszervezet“ c. pályadíjat nyert értekezéséből. Irta Schlagetter Leó VII. o. t. Felolvassa Dömötör Aladár VIII. o. v. t. 5. Népdalok cimbalmon. Előadja Köröndy Imre VII. o. t. 6. Pázmán lovag. Irta Arany János. Szavalja Zátanyi Dezső VIII. o. v. t. 7. Az önképző-köri jutalmak kiosztása Majór Károly dr. felügyelő tanár által. 8. Rákóczy-induló. Előadja a főgymn. ifj. zenekar. Ezen iskolai ünnepélyre a t. szülők és az érdeklődő közönség e helyen tisztelettel meghívatik.

Tornaverseny. A zombori áll. főgymn. f. hó 9-én, vasárnap, délután 4 órákor tornaversenyt tart a megyeház előtti téren, melynek programja a következő: I. rész: 1. Ének. 2. Szabadgyakorlatok (I.—VIII. oszt.) 3. Együttemes osztálytornázás korlátlan és támfán (I. A. és B. oszt.) 4. Szertornázás (I.—VIII. oszt. 5. a) Múgrás (III. és IV. oszt.), b) Athleta gyakorlatok 28 kilós vasrudakkal s 20 és 25 kilós súlyokkal. 6. Tornajátékok: A fekete a fehérét ostarozza, Medve és a fiuk, Harmadikat elűtni, Futva — útve, Féljétek a vadembertől, Bot tolvajlás, Kőtekedő, Fogoly szabadító, Nagy malom, Kinai fal, Lapda kergető, Lapda hajsza, Rügő lapda határ, Fülös lapda határ, Halott ébresztő. II. rész: 7. Pózna mászás 3 csoportban (II. és III. oszt.) 8. Kötél-mászás 3 csoportban (III. és IV. oszt.) 9. Függeszekdes 2 csoportban (V. és VII. oszt.) 10. Gyorsfutás 100 méter távolból 2 csoportban (III. oszt.) 11. Gyorsfutás 150 méter távolból 3 csoportban (III. és IV. oszt.) 12. Gyorsfutás 200 méter távolból 2 csoportban (VI. és VIII. oszt.) 13. Magas ugrás. 14. Távolugrás. 15. Súlydobás. 16. Kötélhúzás (VI. és VII. osztály). 17. Katonai rendgyakorlatok, díszmenet. 18. Visszavonulás az intézetbe kettős rendekben a Deák Ferenc és Erzsébet-köruton. — Ölhelyek ára 25 kr. Kaphatók Mayer és Thum s Goldfáhn Sándor kereskedésében jun. 9 én délig, a verseny napján d. u. a versenyterti pénztárnál. A helyárból befolyó összeg a tornaverseny költségeinek fedezésére fog fordítani. A megmaradt összegből egy

pár szegény tanuló fog a milleniumi tornaversenyre Budapestre küldeteni.

Dalestély. A zombori iparos dalárda folyó évi június hó 15-én a „Vadászkürt” kerti helyiségében dalestélyt rendez. A dalestély műsorát jövő számunkban közöljük.

A gimnáziumi tanulók beiratása. A vallás- és közoktatás miniszter ur önméltósága folyó évi február hó 17-én 50,667/1894. szám alatt kelt m. rendeletével elrendeli méltóztatott, hogy a gimnáziumok valamennyi osztályába a beiratások már a tanév végén is és pedig június 30-tól július 5-ig bezárólag eszközöltesse. Amennyiben a felveendő szám be nem telik, szeptember elején is eszközölhető beírás. Levélben vagy írásban való jelentkezésnek helye nincs, mert a rendtartás értelmében a beiratkozásnak személyesen a szülő vagy gyámok kíséretében kell megtörténnie. Zomborban, 1895. évi június hó 5-én. A főgimnázium igazgatósága.

Eszkívó. Szalay József parabutyi jegyző folyó hó 4-én esküdött örök hűséget a budapesti unitárius egyházban Trischler Paulának, Trischler X. Ferenc borsodszabasi földbirtokos és vármegyei törvényhatósági bizottsági tag leányának. Tanuként a menyasszony részéről Rausch Antal budapesti gyáros, a vőlegény részéről Scultety Ferenc vármegyei arvaszéki ilnök szerepeltek; a legközelebbi rokonok jelenlétében megtartott esketés után a Continental szállóban villásreggeli volt, melynek végzetével az új pár násztra indult.

Virágkorzó. A zombori kerékpár-egyesület folyó hó 16-án vasárnap d. u. hat órakor virágkorzót rendez. Este táncfőzést tart a „Vadászkürt” szálló dísztermében. Jegyek kaphatók Falcione Gusztáv és Schön Adolfné kereskedésében. Család-jegy 2 frt 50 kr. Személy-jegy 1 frt.

Köszönetnyilvánítás. A „Futtaki önk. tüzoltó-testület” folyó évi május hó 4-én tartott zászlószentelése alkalmából zászlószegkek beverése stb. eredő tiszta jövedelem közel 300 frt volt. A szives adakozók névsora az Országos Tüzoltó Közlönyben fog közzététetni s az adakozás nyugtáztatni, azonban e helyen is hálás köszönetet nyilvánítja az egylet mindazoknak, kik nagybecsű adományaikkal céljait támogatni kegyesek voltak. — Futtakon, 1895. évi május hó 20-án. Hrobáts Mór, főparancsnok. Hillér József, egyl. titkár.

Áthelyezés. A kereskedelemügyi magy. kir. miniszter Teszák Gyula, zombori magy. kir. posta- és távirda hivatali főnököt hasonló minőségben Újvidékre helyezte. Helyébe postafőnök Tibor Mihály lesz Zombolyárol.

Jegyzői szigorlatok. A tavaszi községi jegyzői szigorlatok folyó hó 10. és 11-én fognak megtartatni egy bizottság előtt; 10-én az írásbeli, 11-én pedig a szóbeli vizsga mindenkor reggeli 9 órakor veszi kezdetét.

Vizsgálatok sorrendje a zombori áll. főgimnáziumnál az 1894-5. isk. év végén. Június 9-én vasárnap I.—VIII. oszt. tornaverseny. Jun. 14. péntek I.—VII. oszt. vallás. Jun. 15. szombat: VII. oszt. görög, latin, görög-pótló irodalom s rajz. VI. oszt. természetrajz, mennyiségtan, görög-pótló rajz. V. oszt. görög, latin, görög-pótló irodalom, délután 3—4-ig szepírás. Június 17-én hétfőn: IV. oszt. természetrajz, mennyiségtan, földrajz. I. B) oszt. magyar, latin, d. u. 3—4-ig gyorsírás. Június 18. kedd: I. A) oszt. magyar, latin. VII. oszt. mennyiségtan, természettan, egészségtan. V. oszt. magyar, latin, német, történelem, d. u. 3—4-ig III.—VII. 4—5-ig I.—II. oszt. szerb nyelv. Június 19. szerda: VI. oszt. magyar, német, történelem. IV. oszt. magyar, latin, német, történelem. III. oszt. történelem, phys.-földrajz, mennyiségtan, rajz. Június 20. csütörtök: II. oszt. magyar, latin. I. B) oszt. rajz, mennyiségtan, földrajz. I. A) oszt. földrajz, rajz, mennyiségtan. Június 21. péntek: VII. oszt. magyar, német, földrajz. VI. oszt. latin, görög-pótló irodalom. V. oszt. természetrajz, mennyiségtan, görög-pótló rajz. Magánvizsgálatok: jun. 22. szombat: szóbeli érettségi vizsgálat. Június 29-én Te Deum.

Pénztárnoki állás betöltése. A Bács-Bodrogi vármegyei Gazdasági Egyesületnél lemondás folytán a pénztárnoki állás megürülvén, erre pályázat nyitattik, mindazok tehát, kik ez állásra reflektálnak, eziránti folyamodványukat nyújtsák be június hó 9-én déli 12 óráig az egyesület elnökénél, ns. Schmausz Endre urnál.

Kugli-mulatság. A zombori olvasókör által mult szombaton rendezett kugli-mulatság igen jól sikerült. Az egybegyűlt díszes társaság, egy a hölgyek, mint a férfiak, a legkedélyesebb hangulatban a késő hajnali órákig együtt maradt. Ezentul minden szombaton megismétlik a kugli-mulatságot. A mulatság sikerében legfőbb érdeme van a kör fáradságtalan igazgatójának, Trischler Ferencnek.

Hivatalos órák. Mint értesülünk a városnál e hó 15-től kezdve a hivatalos órák — a nyári időszak alatt — délelőtt 8-tól délután egyik fognak megtartani s délután nem lesz hivatalos funkció. A pénzügyigazgatóság már ilyen a beosztás e hó 1-je óta.

Az árvizkárosultak javára. Az újvidéki jótékony négyzetek gyűjtést rendeztek a bácsmezei árvizkárosultak javára. A gyűjtésnek igen szép eredménye volt, amennyiben 1000 frt gyűlt össze, amely összegget már el is küldötték a vármegye alispánjának.

Halálozás. Kiss József, volt szabadkai törvényszéki bíró s utazó a temesvári kir. ítélő táblának volt bírja, mult hó 25-én Gleichenbergben, a hol gyógykezelése végett tartózkodott, elhunyt. Teteme Kecskemeten helyeztetett örök nyugalomra.

Juniális. F. hó 4-én az isterbácsi nagyerdőben imponans majális, vagy jobban mondva juniális rendezett a monostorszeghi tantestület az iskolás gyermekeknek. Reggeli 9 óra tájban ment ki a tanulósereg a „Rakoczy” induló hangjai mellett. A gyermekcsereg az egész napot kiuntöltötte az erdőben; volt ott tánc, testgyakorlás, labdázás, éneklés, jutalomdíjas versenyjátékok stb.; legérdekesebb volt talán a zsákverseny. Bikiczky, Kalesányiné és Gubitzáné urnók ételneműekkel, pénzbeli adományokkal pedig a következők járultak hozzá a költségek viseléséhez: Gubitzka K. 50 kr., Kalesányi J. 50 kr., Tuseher J. 50 kr., Orehoja B. 50 kr., Kapetanovits J. 2 frt, Farsang P. 50 kr., Bikiczky T. 50 kr., Nagy B. 2 frt, Jasenovics G. 1 frt, Korossyné 20 kr., Gersits A. 60 kr., Nagy K. 50 kr., Wámoscher N. 2 frt, Monostorszeghi fogy. szövetkezet 50 kr. Esti 7 óra tájban ért vissza a vig gyermekcsereg a faluba. Az utcák tömve voltak nézőkkel, az iskola előtt pedig

egész tömeg várta az érkezőket. Volt öröm és lelkesedés! Az iskola udvaron még egyszer szabad folyása lón a kedélyeknek: a gyermekek vígan ugrándoztak, a szülők pedig örömtűben — könyeztek. Ez volt aztán a majális!...

Eljegyzés. Nedelykovic Lázár melencei segédjegyző eljegyezte bácsmezei földinket, Hoós Rózsa kisasszonyt.

Jótekonycélú táncvigalom. A bulkeszi csárdán a környékbeli intelligencia a megyei árvizkárosultak javára holnap, (szombaton) táncvigalmat rendez.

Hirtelen halál. Koponovits Tamás 9 éves szabadkai elemi iskolai növendék, pénteken reggel az iskolában összeesett s csakhamar kilehelte lelkét. A szerencsétlen gyermek szívbjában szenvedett.

Szerencsétlenség a Dunán. A Dunába fultak május 28-án Futtakon a pirosi előfogatok 300 főt érő lovai fűrésztés közben. A kocsis az O-Futtak közvetlen közelében levő kis Duna-ág szélén, amely azonban a folytonos áradás következtében partját még mindig átlépte, kocsiába fogva leakarta mosni a lovak lábait s a kocsi kerekeit, de az egyik ló a partnál — hibetöleg — leszakadva magával rántotta a másik lovat is kocsisától s a kocsisal együtt. A lélekjelenlétét vesztett — volt huzár — kocsis a mégis egy-két percre a kocsiúdra támaszkodott kivevőként lovakat a kantárral visszarántotta s így azok kimerülve belefultak. A kocsisist alig menthették meg az odasiető révészek. Kocsist, lovat később halászták ki a Dunából. Az eredeti a dologban, hogy ugyanaz a kocsis négy év előtt ugyane helyen szemtanuja volt már egy teljesen hasonló szerencsétlenségnek s mégis oly elővigyázatlan volt.

Rendőri hír. A bács-martonosi országos vásáron hamis egykoronások keríttek forgalomba. A vizsgálat érdekében részletesebb adatok nem tudhatók. Az utána az igen sikerült, csak a pengés árulja el a pénz hamis voltát.

Verekedő lányok. Szabadkáról írják: Molnár Kata meg Szilágyi Julis az épülő Rokus-templomnál békeségben hordották vala egész estélig a téglákat, amikor holmi becsületbeli ügyek miatt összekocsanának s haragban válnak el egymástól. Szilágyi Julis huzta s rövidbebet s mivel ő harcias amazon vala egész életében, a maga módja szerint elégtételt venni győző ellenfelén. Csütörtökön a munka végzése után a gazdag utcában utját állta Molnár Katának, aki Parrag Julesa munkásleánnyal arra haladt s erőlyesen kérdőre vonta a rajta elkövetett sértésért. A perpatvarból esinos verkedés lett, amelynek következtében a fentnevezett Szilágyi Julis evökészt Molnár Kata mellébe dofte; a szerencsétlen asszony pár perc múlva kiszendvedt. A gyilkos baba menekült s midőn meghallotta, hogy áldozata meghalt, a mellébe szurt, de csak könnyű sebet ejtett magán. Most a kórházban fekszik, pár nap múlva a rendőrség, majd az ügyészség szives vendégszeretettel fogja igénybe venni.

A vízbe fultak. Oriási szerencsétlenség történt folyó hó 3-án Futtak alatt a Dunán. A becsinai cementgyárban alkalmazott futtakai munkások ugyanis dereglyén at akartak kelni a Dunán. A 45 emberrel terhelt kis dereglye a kormányos ügytelensége folytán neki ment a vízi malomnak és felfordult. A munkások a vízbe estek és 12 ember belefut. A többi sikerült megmenteni.

A széna titka. Zentáról írják a következőket: Vasárnap éjjel fél egykor Reeskö és Lengyel rendőrök a tápart-utcában tartottak őrzőjáratot, mikor a rétből a Fényzarusi-féle közön két kocsi törtetett fölfelé. A rendőrök kötelességszerűleg megállították a késői utasokat s látták, hogy a kocsiokon széna van. Miután a kocsiok tilok magukat kellően igazolni nem tudták, a rendőrök a kocsiokat a városbáz udvarára akarták kisérsni. Ebből szóváltás keletkezett, melyre már Szabó János éjjeli őrs is oda érkezett. Egyszer csak váratlanul fölemelkedett az első kocsin a széna közül egy ember, és a kocsi mellett álló éjjeli őrt egy húsággal leütötte. A meglepett rendőrök hirtelen eleresztették a lovak zablyait, mit a kocsin tilok észrevéve, megvagdosták a lovakat és elvágtattak. A rejtélyes utasok kiléte iránt rendőri körökben nagy az érdeklődés, de azok mind ez ideig nem voltak kikapcsolhatóak.

Egy ravasz nebuló, vagy: mi történt a tajtékpipával? (Siralmas história egy énekben.) — Egy tajtékpipás ur tegnap reggel boszúsán ment a hivatalába — tajtékpipa nélkül. Amikor megláttam, úgy tűnt föl, mintba legalább is az egyik karja hiányzott volna, pedig csak az öblös pipa nem volt a kezében. Van vagy száz drb tajtékpipája otthon, de egyik se olyan kedves előtte, mint éppen az, a melyik most hiányzik és a melyik az ő nagy boszúságának az okozója. Hogyan is történt hát ez a boszúság? A tajtékpipás ur maga mesélte el a városbáz folyosóján: A hivatalba indult és a mikor a városbázhoz ért — kezében a drága pipával — gyereket talált az egyik lépésőn bóbiskolni; szánalmas kinezésű gyerek volt. Ráival: „Hát te mit csinálsz itt, Magdolnád ne legyen!” A gyerek sirva panaszoja, hogy az apja meghalt, az anyja meg elverte őt és kidobta, megtagadta. Most éheznek, szenved. A tajtékpipás ur megszánya a gyereket, ad neki egy batost. Re bene gesta elfordul és folytatja utját, de a gyerek tovább sir és a tajtékpipás ur visszafordul és tovább szánakozik fölötte. Fölebredt benne a nagy ember szeretet és látni kívánta a lelketlen anyát. „Hol lakol?” kérdi a fiutól. „El tudnál vezetni az anyához?” „El.” És elindultak. A Cservenka városrészen keresztül-kasul barangoltak, utcáról-utcará mentek, elfáradtak mind a ketten és a tajtékpipás ur nem győzte túrligetelni tarkóig erő homlokát. Végre valatol a város végén, a ns-militiési uti kapunál megáll a nebuló és pillanatszerűen habozás után rámutat az egyik házra. „Tebát itt lakik anyád?” „Itt!” — volt a válasz. A tajtékpipás ur — kezében a tajtékpipával — bekopogtat az ablakon. A gyerek meg ezalatt hirtelen neki iramodik fut és a legnavaszabb ábrázattal pislogat hátra. A tajtékpipás ur dühbe jön és utána iramodik. A gyerek elbukik és a tajtékpipás ur keresztül esik rajta. A gyerek ujra lábra ugrik és ujra fut, a tajtékpipás ur nem futott többé, hanem — a szép, kedves tajtékpipájának a darabjait szedte össze. Eltörtött! A házból e közben előkerült egy ember és fölvilágosította a tajtékpipás urat, hogy a kis csavargó a Cservenka városrészt egyik legszebb lókötőjéülte. „Aztán legyen az ember jószívű, — fejezte be történetét a tajtékpipás ur — hogy a Magdolnádja ne legyen!”

Elveszett aranynyaklanc. Vasárnap délután a vasuti állomáson vagy annak közelében egy sodrozott arany nyaklanc kis szivvel együtt elveszett. A becsületes megtaláló kéri ezt e lapok szerkesztőségében beadni, amiért illő jutalomban részesülend.

Művészet és irodalom.

A „Vasárnapi Ujság.” június 2-iki száma három iven 29 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Gróf Goluchowski Agenor, az új osztrák-magyar külügyminiszter.” (Arcképpel.) — „Zsigmond király aranyai.” Képek. Endrődi Sándortól. — „Egy Petőfi-reliquia.” Közl. Baráth Ferenc. — „Regénytár”: „Rabló-kaland.” (Elbeszéli az, a kivel történt) és „Antifer mester csodálatos kalandjai.” Verne Gyula legújabb regénye. (Képekkel.) — „A művészet köréből.” Dr. Nyári Sándortól. (Képekkel: 1. A Colleoni-kápolna Bergamóban; 2. A velencei doge átveszi a halásztól az elvesztett Szent-Márk-gyűrűt. Paris Bordon festménye a XVI. századból stb.) — „Afrikai vadászkalandok.” Borovszky Géza magyar teugereszkapitány naplójegyzeteiből közli Hentaller Elma. — „Képek Japánból.” (Képpel.) Irta Reményi Ferenc. — „A Harruckern és a Károlyi-család.” Dr. Takáts Sándortól. (Arcképekkel.) — „A Nemzeti Szalon kiállítása Kolozsvárott.” (Képpel.) — „Pillanatszerű fényképek a főrendiházról.” Irta Mikszáth Kálmán. (Jantyk Mátyas rajzával és Lord Albert amateur fényképfelvételeivel.) — „Nikolits Sándor.” (Arcképpel.) — „Az Erdélyi Magyar Közmű. Egy. palotája Kolozsvárott.” (Képpel.) — „Vívó leányok a magyar atletikai klub vívó-versenyén.” (Képpel.) — „Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendez rovatok.

Pünkösdi olvasmány. A legelvezetesebb és legszebb olvasmányokat nyújtja az Ország-Világ pünkösdi számában: csupa hangzatos írói név, csupa kitűnő vers és novella. Ebben az egy számban is találkozója van a legjobb írói neveknek: Endrődi Sándor, Váradi Antal, dr. Falk Zsigmond, Sas Ede, Adorján Sándor, Buday László, Csengey Gusztáv, Krudy Gyula stb. Van azonban kivül négy remek kivételű fametszetű kép, képek Székely udvarhelyről, a hol az Emke most jubilál, divatkép, humoroskép stb. A legmelegebben ajánljuk mindenkinek az Ország-Világot. Előfizetése negyedévre 2 forint; mutatványszámokat a legjobb előfizetőkkel küld a kiadóhivatal (Budapest V. Hold-utca 7. szám.)

A milleniumi kiállítás ügye.

Főhívás.

Valamely nemzetnek az összes művészetekben való előhaladottságát, a mellé műveltségi fokát, nyilvános műalkotásain s műgyűjteményein kívül, főleg abból ítélni lehet meg, hogy a művészetek s műipar iránti érzék és hajlandóság azokkal foglalkozni, miként van annak minden rétegében elterjedve.

Valamint a zene, egy a kisebb képzőművészetek lélekemelő s nemesítő hatása ismeretes. A tűzhelynél, a család kebelében, gyakran egymás kedvéért kölcsönösen foglalkozva vele, a családi élet bensőségét emeli s apró műtermékeivel a ház bensejét díszíti, a műtőlést nevelés és kifejleszt. Innen van, hogy valamint a család belső életében, egy a műkedvelők sorában is a nőknek jelentékeny és kiváló szerep jut.

Mindezen szempontokból az 1896-iki ezredéves országos kiállítás XX. csoportjának kebelében, mint önálló csoportban a hazai műkedvelők műveinek kiállítása véteztet tervbe.

E csoportban ki fognak állíttatni a műkedvelés-képen fűzött képzőművészetek termékei, tehát festmények, szobrok, a mennyiben amatőrök által készítették és a kiállítás képzőművészeti csarnokában való elhelyezésre igényt nem tarthatnak ugyan, de mind a mellett a művészet bizonyos fokán állanak, továbbá az immár oly jelentékeny kulturális tényező gyanánt jelentkező műkedvelői fényképezet termékei.

Ugyancsak e csoport keretében fognak bemutatni a műkedvelőknek az iparművészet keretében vágó mindennemű művei, tehát a legyező- és selymfestés, fárafestés, a majolika- és üvegfestés, fametszés, faragás és égetés, továbbá mindennemű női kézimunka s főleg a himzés magasabb műtőlést és ügyességet tanúsító termékei s általában az iparművészeteknek bármely ágába tartozó tárgyak, a mennyiben amatőrök által készítették.

A női kézimunkának e csoportba való felvételével egy igen jelentékeny és intelligens elemnek kívántunk alkalmat nyújtani műtőlésük bemutatására. A különböző női tanintézetek, továbbá az ipari és házi ipari csoportok kiállításában ugyanis a női kézimunka mindennél nagyobb arányokban szerepelni fog. De míg a tanintézetek kiállítása a kezdők munkáinak és a tanmód-szernek bemutatására vonatkozik s a különböző ipari csoportok a hivatászerűleg, kenyékeresetből és gyárilag üztött ipari női kézimunkák és a nép hagyományos és egyszerűbb technikájú házi ipart fogja feltüntetni: a műkedvelők kiállításának egyik szép feladatát a művelt középosztály és a főrangú hölgyek magasán képzett izlésének, alkotásainak egybegyűjtése és bemutatása fogja képezni. A melyeknek pedig meg van az az értékük, hogy a magyar stíll ornamentika legújabb felkarolásával ezek is egy nemzeti elemet tartanak ébren, mint egy művészi képet, melyet a mult virágaiból és emlékeinek aranyos szálaiból himzenek meg.

Van szerencsénk mindezek folytán, tiszteletteljesen fölkérni mindazokat, a kik a fentebb vázolt keretbe álló műalkotásokkal foglalkoznak, hogy azokkal kiállításunkon részt venni sziveskedjenek.

Kérjük egyszersmind, hogy eziránti szives készségüket az ezredéves országos kiállítás igazgatóságának (Budapest, Városliget) mielőbb, legkésőbb pedig a folyó évi június hó 31-éig bejelenteni sziveskedjenek. Maguk a kiállítandó műtárgyak a jövő évi február hó 28-áig küldendők be.

A szükséges közelebbi felvilágosításokat a kiállítási igazgatóság készséggel adja meg.

Budapest, 1895. április hó. — Dr. Schmidt József s. k., min. tanácsos, kiállítási igazgató. Eöry Farkas Kálmán s. k., a XX. csoport-bizottság elnöke. Dr. Szendrei János s. k., az albizottság előadója.

Erő... Nem az... kiválóbb... legnek... sötét... t. hallg... mekei... talán... ehez... egy ked... tan... vagy tal... ki szül... Mindezek... hős ban... meg t. ha... tőre ére... pillanato... Itt u... balt 189... tartott... csiny, de... tunk az... kosát az... hagyta... jutott... omni... Ha szere... blett... — ez volt... vételess... szeretet... büvköréb... tetével... Kiváló sze... csin — a... nagyság... egyaránt... — szere... isteni szere... világosab... veszélyek... hazáját, m... nyebben f... A sze... lidség, a k... tükre a l... lépünk... az arcképe... szelidségt... akaratot... mint nap... ilyen arke... tőkélyü... az arcképe... tunk ez a... arcot vess... imént emli... nagyobb... könnyebben... dító arke... arceről mes... feled és ol... szolt anél... megértette... részvetet... gyító ir... Hát... meg hatva... mely szem... modora, m... csengési... szavak, m... Ime t... melyek... főle oly... Mit s... öt pár exe... nyakat kel... ségektől, m... öt papi er... annak örö... tökéletes... jét, látva... bölcsen, m... a világról... lelki erő... hössé... V... vagy ciniz... csalódasb... róla; — de... vetése, m... nak; ez ne... a világot, e... konkupisz... emelő, — a... férfiú kiva... mivelné... Emili... kereszttül... titlmet, m... anyagi sze... egyeb kelle... buzgalmat... csősség ne... lelkesültég... szolgálta... imádkozni... Jézus szive... Erénye... Egyházi... és záró besz... kész mester... fenkölt gond... hogy tudot... fényt, mint... merített, me... est in oculis

EGY RITKA SIRDOMB.

— Emlékezés Berényi Daniélról. —

(A Bajavidéki Rom. Kath. Nőtanító-Egyesület f. évi június havu 4-iken tartott rendes közgyűlésen felolvasta Maison Mihály.)

Motto: „Nem a születés, hanem az erények teszik az embert nagygyá.”

Egy ritka sirdombhoz vezetem a t. hallgatóságot. Nem azért ritka e sirdomb, mivel talán a többieknél kiválóbb siremlék vagy feltűnőbb virágkoszorúk díszelnek rajta, hanem azért, mivel ritka kincset tart sötét ölében!... Mi lehet e ritka kincs?... Azt hiszed t. hallgatóság! hogy talán egy szerető anya, kit gyermekei ölése közt ragadott el a kegyetlen halál?... talán egy gondos apa, ki, midőn kenyeret keresni ment, — éhező családjaéhoz nem tért többé vissza?... talán egy kedves feleség, ki férjének földi menyországa volt?... talán egy férj, kit hitvese az imádásig szeretett?... vagy talán egyetlen kedves gyermeket takar e sirdomb, ki szülőinek boldogsága vala?... Oh mindez nem! Mindezeknél sokkal többet rejt e sirdomb egy ritka erényhős barmvai nyugszanak e sirdomb alatt!... Álljunk meg t. hallgatóság! e ritka sirdombnál és a belőle ki-törő erénysugarak által felmelegedve szenteljünk néhány pillanatot a benne nyugvó hős emlékének.

Itt nyugszik Berényi Daniél, született 1835, meghalt 1895. Pályafutása a bölcsőtől a sirig hatvan évig tartott. E szám magában véve sem nagy, sem nem kicsiny, de tekintve dicsteljes tartalmát: — halál adhatunk az isteni gondviselésnek, hogy annyi erény birtokosát az emberi társadalom hasznára ily sokáig élni hagyta. Egy közkinés volt ő, amelyből mindenkinek jutott... és nemcsak egy rész, hanem mindig az egész... omnibus omnia factus — mindenkinek minden volt. Ha szeretetet akartál tőle, — azt egész teljében élvezhetted... hisz csupa szeretet volt! „Isten a szeretet” — ez volt jellegje; az isteni szeretet volt ideálja, ennek végtelenségéből merítette szeretetének mélységét... szeretet sugárzott ki egész lényéből... szeretetének búvkörében mozgott az egész társadalom... szeretetével meghódította magának az egész világot. — Kiváló szeretettel csüngött az emberiség eszményi kincsein — a valláson és a hazán. Itt tűnik ő fel eszményi nagyságában. Midőn legújabb időben a vallásra és hazára egyaránt válságos egyházpolitikai törvények hoztak: — szeretete keserű fájdalommal változott át... az isteni szeretettől megvilágított fenkölt szelleme ugyanis világosabban látta és érezte az ezen törvényekben rejlő veszélyeket... mivel forróbban szeretett vallását és hazáját, mint egy közönséges halandó, azért érzékenyebben fájt is neki minden, mi ezeket bántotta.

A szeretetnek édes leányai: a nyájasság, a szelidség, a kedvesség. Egy szálló ige szerint: az arc tükre a léleknek, a kedélynek. Ha egy arcképcsarnokba lépünk és csak kis mértékben Lavaterék vagyunk: az arcképekről könnyen leolvassuk a nyájasságot, a szelidséget, a vonzó kedvességet, a szendeséget, a jóakaratot és egyéb erényeket, melyek a szeretet kísérői, mint napnak a bolygók. Az emberi társadalmat egy ilyen arcképcsarnoknak tartom, melyet maga a végtelen tökélyű művész, a Teremtő Isten állít ki közszemlére. Az arcképek benne az egyes emberek. Ha szemlét tartunk ez arcképeken: — nemcsak a szép vagy rút arcot vesszük észre, hanem az arcról leolvassuk az imént említettem szép lelki tulajdonokat is; és minél nagyobb mértékben vannak meg a lélekben, annál könnyebben vehetők észre, annál hódítóbbak. Ilyen hódító arckép volt a körülállott sirdomb lakója... ritka arcról mosolyog annyi nyájasság és annyi kedvesség feléd és oly feltűnően, mint az övéről... mindenkébe szolt anélkül, hogy beszélt volna... az örvendő megértette arcából, hogy ő is örvend... a szomorkodó részvétet olvasott ki belőle... a szenvedőnek gyógyító ir volt tekintete.

Hát mikor szóra nyitotta fel ajkait!... akkor meg hatványozottan látszott a szeretet, a kedvesség, mely személyéből folyton sugárzott... Elegáns előadási modora, melancholikus regiszterekben játszó kellemes csengésű hangja... a szeretet szótárából merített szavak, mindig lebilincseltek hallgatóit.

Ime t. hallgatóság! e kedves erények voltak azok, melyek ünnepeit halottunk egyéniségét a köznapiság fölé oly magasra emelték.

Mit szólnak t. hallgatóság! azon erényekről, melyek őt pár excellence mint papot ékesítették?... Oh szárnyakat kellene itt kölcsönözni erre hivatottabb tehetségektől, hogy felemelkedhetném azon magasságba, hova őt pápi erényei helyezték! „Lemondani a világról és annak örömeiről” — ezen erénye, mely az erkölcsi tökéletesedésnek alapja, esodalkozásra indította szemlélőjét, látván, hogy mindenki iránt lángoló szeretetét mily bölcsen, mennyi akaratával tudja összhangzásba hozni a világról való lemondással. Ehez t. hallgatóság! ritka lelki erő kell; — ez teszi őt tulajdonképen erényhőssé... Vajmi sokan vannak, kik szkepticizmusból, vagy cinizmusból, céljaik vagy terveik sikertelenségéből, csalódásból vagy a világ csalfasága miatt mondanak le róla; — de ez sok esetben nem lemondás, hanem megvetése, meggyűlölése a világnak és benne embertársainak; ez nem mindig erény, ez gyakran bűn; de szeretni a világot, embertársait, szeretni az életet, — és a világ konkupiszcienciájától mégis menten maradni: — ez felemel, — ez az erkölcsi tökélynek kritériuma. Az ilyen férfiú kiváltságosan van hivatva sok jót és hasznosat művelni.

Említem-e azon rezignációt, melylyel egész életen keresztül az Isten akaratjában megnyugodott?... azon türelmet, melylyel exponált állására hűdésként nehezdedő anyagi szegénységét, testi gyengékedését és az élet egyéb kellemetlen esélyeit viselte?... Említem-e azon buzgalmat, melyet vallásosság és az ezen épülő erkölcsösség nevelésében kifejtett?... Szólok-e azon szent lelkesültségről, melylyel egyházát és annak minden ügyét szolgálta?... Említem-e azon benső áhitatot, melylyel imádkozni, Istennel társalogni szokott?... Valóban Jézus szíve szerinti pap volt!

Erényessége mellett tudományosságával tűndökölt. Egyházi és világi szónoklataiban, gyűléseket megnyitó és záró beszédeiben, felkötésnövényben, — melyeknek kiváló kész mestere volt, — de a mindennapi társalgásban is fenkölt gondolkozást és széles olvasottságot árukt el. És hogy tudományossága mégis nem vetette oly messzire fényét, mint erényessége, erre motívumot a szentírásból merített, mely azt mondja: sapientia huius mundi stultitia est in oculis Dei, — a világ bölcsesége dőreség Isten

szemében; — vagyis ünnepeitünk világosan látó bölcseségében jól alkalmazta, hogy a tudomány szép és hasznos is lehet, de az erény feltétlenül szükséges.

Ünnepeitünk fényes életéből t. hallgatóság! minket különösen az a sugár érdekel, mely bevilágított az iskolába. Az iskola volt neki a kőzdter, hol mint Pallas istennő mindig teljes fegyverzetben jelent meg. A bajai iskolákat buzgalma, szakértelme és bölcs igazgatása által azon nivóra emelte, amelyen kevés hasonemű városi iskola versenyezhet velük. Annyi ambícióval, annyi lelkiismerettel ragaszkodott Bajá város tanügyéhez, hogy annak magát integy föláltozta; állítólag még halálát is az iskola okozta.

Sokkal jobban ismeri t. hallgatóság! ünnepeitünknek a tanügy terén kifejtett lángbuzgalmu működését, melylyel kivált a bajavidéki r. kath. tanító-egylet élén tűndökölt, hogysem erről bővebben szólnom kellene. E működése maga elévülhetlen emléket biztosított neki. Szeretéből, összes szellemi és erkölcsi kincseiből általában legtöbb a tanítói karnak jutott. Egészen át volt hatva a tanítói hivatás magasztosságától; teljesen átérezte annak fontosságát: annyi szeretettel és kitüntetéssel ölelte magához a tanítókat, hogy azokkal magát mintegy azonosítani látszott. Boldogságtól sugárzott nyájas arca, ha tanítók közt láttad, akár gyűlés, akár tanácskozányban, akár vendégszerető asztalánál. Emlékünk legnagyobb részét a a tanügy oltárára vitte áldozatul.

De vegyünk immár bucsut t. hallgatóság e ritka sirdombtól és örökké holdog emlékü lakójától! A babérkoszorú, melyet sirjára tesszünk: legyen buzgó imánk és a halás elismerés nagy érdemei iránt; legyen számára babérkoszorú lelkünkben a vágy: erényeit utánozni, áldott emléket megőrizni. Bucsuzunk el tőle t. hallgatóság!... de mielőtt azt tennők, hallgassuk csak — a néma ajkakon át mit sutog felénk megdicsőült lelke: Ne busuljatok jó bajai hiveim... vigasztalódjatok pap-társaim... tedd félre a gyászt Bajá városa és te kedves bajavidéki tanító-egylet... tekintsetek fel az égbe... el kellett szállnom oda fel, ahol az a sok csillag ragyog... mert én is... mert én is oda való vagyok!

A nagyérdemű közönség figyelmébe.

Zsabya községében még az árvízveszély idején segélyező bizottság alakult, mely még most is odaadással folytatja áldásos működését.

Mint hogy a szerencsétlenül jártak száma oly nagy, hogy számtalan közülök mindez ideig nem voltak segélyben részesítettek, segélyforrásunk pedig már-már kiapad, ez uton batorodunk a nagyérdemű közönséghez, egyletek és társulatokhoz oly kérelemmel fordulni, miszerint hivatásunkban támogatandó, segélypénztárunkat kegyes adományokkal gyarapítani sziveskedjenek.

Jótékony adakozásokat a zsabyai árvízkarosultak segélyező bizottságára kérjük címezni.

Tisztelettel:
Az elnökség.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

HÁZELADÁS.

A belváros Csendes-utca 127. számú

lakházamat

kedvező feltételek mellett

AZONNAN ELADOM.

Raichl Jánosné.

898. szám.

1895.

Árverési hirdetmény.

Pest-Szt.-István község alulírott előjárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező vadászati jog az 1883. évi XX. t. c. 3. §-a alapján 1895. évi augusztus hó 1-től 1901. évi augusztus hó 1-ig bezárólag 6 egymásután következő évre folyó évi június hó 29-ik napján d. u. 3 órakor tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár egy évre ötven frt.

Az árverési feltételek Pest-Szt.-István község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők. Pest-Szt.-István, 1895. évi május hó 29-én.

Bittermann Károly,

jegyző.

Vuics,

biró.

3775. szám.

kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye bács-kulai járásába kebelzett Torzsa községében előléptetés folytán türesedésbe jött irnok-végrehajtói állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom az ezen állást elnyerni óhajtozókat, hogy szablyszerűen felszerelt folyamodványaikat hozzám **folyó évi június hó 6-áig** annál is inkább nyújtsák be, mert az azontul érkezőket figyelembe nem fogom venni. Ezen állás 300 frt javadalmazással jár, mely összeg előleges havi részletekben fizetetik ki.

A választás Torzsa községhezánál folyó évi június hó 7-én d. e. 10 órakor fog megtartatni. Bács-Kula, 1895. évi május hó 19-én.

Dr. Széchenyi Tamás,

főszolgabíró.

3—3

14411. szám alisp. 1895.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh alispánja részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a zombor-bezdáni törvényhatósági műuttra szükséges iszapmentes dunai homokanyag három éven keresztül való kiszállításának biztosítása céljából zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A benyújtandó ajánlatokhoz 150 frt, azaz egyszázötven frt biztosíték melléklendő.

Ezen homokszállításra vonatkozó írásbeli ajánlatok, melyekben az illető versenyző vagyis vállalkozni kívánónak a neve, polgári állása, rendes tartózkodási helye, továbbá az ajánlatok egységi és összes vállalati árak s pedig az utóbbiak, ugy számokkal, mint betűkkel is kiirandók és amelyekben a fentebb meghatározott mennyiségű biztosíték készpénzben, vagy a budapesti tőzsdén jegyzett és névértékig terjedő árkelet szerint számított elfogadható értékpapirokban okvetlenül csatolandó és **folyó évi június hó 20-ik napjának d. u. 5 órájáig** a vármegye alispánjára címezve, nyujtan-dók be.

Az ajánlatok ugy adandók be, hogy mindegyiknek borítékára a szükségesek világosan feljegyzendők, meg-jegyeztetvén, hogy a kitett határidőn túl beérkező, vagy az előirt kellekeket bármi tekintetben nélkülöző ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatot tevők tartoznak kijelenteni, hogy az illető vállalatra vonatkozó részletes árlejtési feltételeket és egyéb kapcsolatos előirányzati okmányokat tökéle-tesen ismerik.

Végül megjegyeztetik, hogy a vonatkozó részletes árlejtési feltételek és egyéb kapcsolatos műszaki okmá-nyok Bács-Bodrogh vármegye m. kir. építészeti hivatal hivatalos helyiségében a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Zomborban, 1895. évi május hó 31-én.

Schmausz Endre,

alispán.

2—1

163. szám, b. v. 1895.

Árverési hirdetmény.

Alírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a titeli kir. járásbíróság 1994. számú végzése által dr. Wagner Jenő és Emil budapesti cég javára Szadzanits Sándor titeli lakos ellen 282 frt 60 kr tőke, ennek 1893. évi április 1-től számítandó 6% kamatai, nemkülönben 930 frt után 1893. január 1-től 1893. szeptember 17-ig, 800 frt után 1893. szeptember 17-től 1893. október 1-ig, 700 frt után 1893. október 1-től 1893. október 30-ig, 600 frt után 1893. október 30-tól 1893. december 2-ig, 500 frt után 1893. december 2-től 1894. január 4-ig, 400 frt után 1894. január 4-től 1894. február 2-ig, 300 frt után 1894. február 2-től 1894. március 2-ig, 200 frt után 1894. március 2-től 1894. április 2-ig, 100 frt után 1894. április 2-től 1894. évi május 8-ig, 200 frt után 1894. április 1-től 1894. évi július 2-ig, 200 frt után 1893. április 1-től 1895. évi január hó 24-ig 6% kamatok és eddig összesen 40 frt 80 kr perköltőség követeles erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 620 frtra becsült korcsmai berendezés és egyéb szobabutorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatni fognak.

Mely árverésnek a 395—1895. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis alperes lakásán, Titelen leendő eszközzésére **1895. évi június hó 15-ik napjának d. e. 8 órája** határidőül kifizetnek és ahhoz a venni szándékozóknak ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 101. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fog.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Titelen, 1895. évi május hó 25-én.

VIGH,

kir. bírósági végrehajtó.

Házeladás.

Alulírott szabad kézből eladom a Szelenecse külváros-ban, Kalap-utca 597. sz. alatti házamat.

Zombor, 1895. május 30.

Özv. Brkits Jakabné,

lakik belváros özv. Davidovits Száva házában,

2—2

arany-gerenda-utca 44. sz.

3. szám.

1895.

Árverési hirdetmény.

Csantavér község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy Csantavér község vadászterülete folyó évi június hó 29-én d. e. 9 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek 6 egymást követő éven át, vagyis 1895. évi augusztus hó 1-től 1901. évi július hó 31-éig haszon-bérbe adatni fog.

Kikiáltási ár 30 frt.

Az árverési feltételek a község jegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Az árverés a községhezánál ejtetik meg.

Kelt Csantavéren, 1895. évi június hó 3-án.

2—1

Az előjáróság.

Arlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumnak f. évi május hó 17-én kelt 29980. számú magas intézménye folytán ezennel közhírré tétetik, hogy az alább felsorolt munkálatoknak vállalatba adása céljából a kulai m. kir. kincstári ispánság hivatalos helyiségében **1895. évi június hó 15-én délelőtt 8 órakor** felsőbb jóváhagyás fentartása mellett írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozók 10% bánatpénzzel ellátva oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt és kellő feliratu írásbeli zárt ajánlatok is a kikiáltási összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva az árlejtés megkezdéseig alulírott m. kir. államjóságigazgatóságához adhatók be.

Ezen ajánlatokban, melyekben az 50 kros bélyeg a szövegezés első sorával szabályszerűen átírandó, a megajánlott vállalati összeg nemcsak számokkal, hanem betűkkel is tisztán, érthetően kiírandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árlejtési jegyzőkönyv feltételeit és a költségvetésben feltüntetett munkálatokat tételről-tételre ismeri, azoknak magát feltétlenül aláveti és azokat elfogadja, megjegyezve, hogy ezen okmányokat aláírni köteles.

A szó- és írásbeli ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és vállalkozói szakképességüket.

Oly egyének, kik esőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyeresémvágyból eredő büntetést elítéltek, azok az árlejtésben részt nem vehetnek, elkésett, valamint utóajánlatok és távirati ajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe vétetni, még az esetben sem, ha azok egy újabb árlejtés megtartása esetére kötelezőleg fentartatnak is.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok a kulai m. kir. kincst. ispánságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

1. Kucurai róm. kath. templom és paplak helyreállítása 246 frt 95 kr kikiáltási árral, valamint a hitközség által természetben kiszolgáltatandó kézi és igás napszámok.

2. Hódsgábi róm. kath. paplak helyreállítása 1460 frt 15 kr kikiáltási árral, valamint a hitközség által természetben kiszolgáltatandó kézi és igás napszámok.
3. Béreglyi róm. kath. paplak helyreállítása 617 frt 69 kr kikiáltási árral, valamint a hitközség által természetben kiszolgáltatandó kézi és igás napszámok.

4. Veprováci róm. kath. templom és paplak helyreállítása 1695 frt 45 kr kikiáltási árral, valamint a hitközség által természetben kiszolgáltatandó kézi és igás napszámok.

5. Gajdobrai róm. kath. templom és paplak helyreállítása 1714 frt 96 kr kikiáltási árral, valamint a hitközség által természetben kiszolgáltatandó kézi és igás napszámok.

6. Gakovai róm. kath. paplak helyreállítása 192 frt 99 kr kikiáltási árral, valamint a hitközség által a kézi és igás napszámokért fizetendő 24 frt 48 kr készpénz egyenérték.

7. O-keéri róm. kath. paplak helyreállítása 238 frt 3 kr kikiáltási árral, valamint a hitközség által a kézi és igás napszámokért fizetendő 12 forint készpénz egyenérték.

8. Rác-militicsi róm. kath. templom helyreállítása 462 frt 15 kr kikiáltási árral, valamint a hitközség által természetben kiszolgáltatandó kézi és igás napszámok.

9. Dautovai róm. kath. paplak helyreállítása 539 frt 80 kr kikiáltási árral, valamint a hitközség által a kézi és igás napszámokért fizetendő 28 frt 69 kr készpénz egyenérték.

10. Kucurai gör. kath. paplak átépítése 3939 frt 63 kr kikiáltási árral, valamint a hitközség által természetben kiszolgáltatandó kézi és igás napszámok.

11. Kulai róm. kath. paplakhoz tartozó árnyékszék helyreállítása 192 frt 19 kr kikiáltási árral, melyből a kegyuri kincstárt 132 frt 67 kr, a hitközséget pedig 59 frt 52 kr terheli.

12. Kulai kincst. ispáni lakhoz tartozó kert kerítésének helyreállítása 183 frt 64 kr kikiáltási árral.

13. Kis-sztpári pusztán lévő volt kettős pénztároló lak, volt birkamesteri lak és volt molnárlak épületek helyreállítása 297 frt 45 kikiáltási árral.

Aradon, 1895. évi május hó 24-én.

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utánnymot nem díjaztatik.) 2—2

2998. sz.

tkvi 1895.

Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Radujev szül. Gyurkovits Joka végrehajtónak Tyuresits János örökösie végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tokekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő és Ó Szivac községében fekvő, az ó szivaci 173 sz. tjkvben Tyuresits János nevében álló A. I. 1. sor 173. hr 149. ö. i. sz. alatt foglalt ház és 500 ö. l. beltelekre az árverést 420 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1895. évi július hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor** Ó Szivac községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1895. évi március hó 5-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. trvszéki bíró.

PLUTOS

kitűnő izomerősítő bedörzsölés, verseny, futó, gazdasági lovak s egyéb gazdasági állatok részére.

Preservatívumként használva az izmokat rugalmassá s az állatot kitaritorá teszi.

Fáradság, kimerülés, izületi s izomcsúz vagy lobos bántalmaknál, ugy-szintén sántaság, merevség és vállbénaság eseteiben egészen biztosan hat.

Az állatok izomzatában a fáradság, ellankadás folytán tudvalevőleg tejsav képződik, ha az elernyedtt állatok végtagjai, a mellékelt utasítás értelmében, bedörzsöltetnek ezen szerrel, a képződmény gyorsan felszívódik s az izmok rugalmassága gyorsan visszatér.

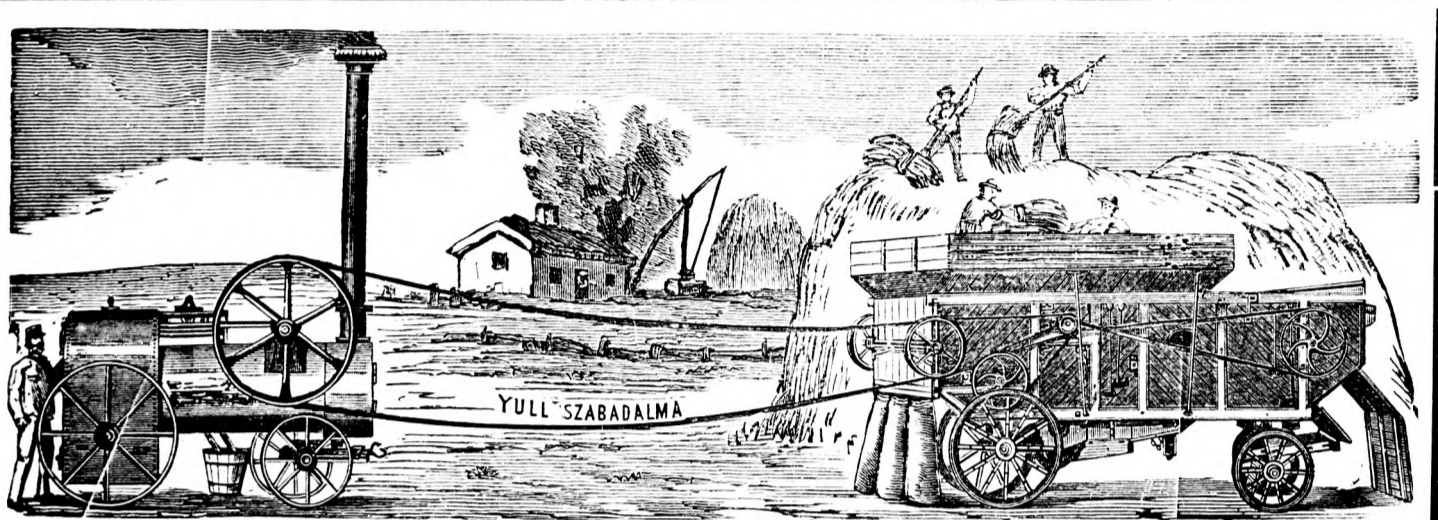
100—39

E megbecsülhellen gazdasági kincs egyedüli raktára:

TÁRCZAY ISTVÁN

GYÓGYSZERTÁRA ZOMBORBAN.

Egy üveg ára 1 frt 20 kr. 5 üveg ára 5 frt.

MOLITOR A.

Gépgyára, javítóműhelye, ércöntődeje és technikai árucikkek kereskedése

ZOMBORBAN, apatini-utca, 6. sz. Saját házában.

ALAPÍTOTT 1881-K ÉVBEN.

Vállalkozik mindennemű gőzkazán és gépjavitásokra, ércöntő, vas- és ércesztergályos munkákra. Továbbá ajánl gépszükségleti cikkeket, a legkiválóbb valódi bőrgépszijákat, kautsuk-csőveket, gummi árukat, sűrűsítő anyagokat, acéldobalkatrészeket, csavarokat és különféle szerszámokat.

Tengeri morzsolók, pelyva, répvágók mindig raktáron.

Varrógépraktár. Bámulatos olesó árak, 25 ftrtól kezdve. 5 évi biztos jótállás mellett.

Varrógépek javítása. Mindennemű varrógéprezsek raktára.

Pontos és megbízható kiszolgálás Legjutányosabb árak.

6602. sz.

tkvi 1895.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az apatini árvtár végre hajtónak Tessényi Albert és neje Marckovits Mária végrehajtást szenvedő elleni 1700 frt tokekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (az apatini kir. járásbíró-ság) területén lévő, apatini község határában fekvő, az apatini 710. sz. tjkv-ből a betétszerkesztés és következtében keletkezett apatini 2791. számú betétben felvett a régi 756 hr s 732. ö. i. számú ház és beltelek helyébe lépett 1679. hr, 1162. ö. i. számú ház, 228 ö. l. beltelekből Tessényi szül. Marckovits Mária felerészben megillető jutaléka vagyis az egész ingatlan felére az árverést 1200 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1895-ik évi június hó 24-ik napján délelőtt 9 órakor** Apatin községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1895. évi április hó 19-én.

A zombori kir. törvényszék mint tkvi hatóság

Radány Péter,
kir. trvszéki bíró.

Ház eladás.

Zomborban a Zrinyi (Párisi) utcában levő 175. számú ház eladó.

Értekezhetni alulírott tulajdonosnál.

Stvrteczky Mihály.

1117. szám kig. 1895.

Árverési hirdetmény.

Pacsér község határában az 1883. évi 20. t. c. 3. §-a értelmében gyakorlandó vadászati jog 1896. évi január hó 1-étől kezdve 6 egymásután következő évre **f. é. június hó 16-ik** napján d. e. 9 órakor Pacsér községében árverés útján bérbe fog adatni. Kikiáltási ár egy évre 25 frtban állapított meg, melynek 10%-a bánatpénzül az árverés megkezdése előtt leteendő.

A feltételek a községi jegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Kelt Pacséron, 1895. évi május hó 31-én.

Bogyó Ödön,
jegyző.

Rózsza István,
bíró.

2398. szám. kig. 1895.

PÁLYÁZAT.

Bács-Bodrogh vármegye szabályai járáshoz tartozó Nádaly községben fűresedésben lévő községi orvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

A községi orvos javadalmazása 800 frt készpénzfizetés, 20 kr nappali, 40 kr éjjeli látogatási díj, balott-kémlési díj 20 kr.

A megválasztott orvosnak kézi gyógytáratartása engedélyeztetni fog.

Pályázni kívánók felhívattak, miszerint az 1883. évi I. t. c. 9. §, illetve 1876. évi XIV. t. c. 143. §-ában előirt képességüket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat hozzám a választást megelőző napig, azaz **f. é. június 24-ig** nyújtsák be.

Zsalyán, 1895. évi május hó 29-én.

3—1

Mihailovits,
főszolgabíró.

1055. szám kig. 1895.

Pályázat.

O-Keér községében lemondás folytán megüresedett s 300 frt évi fizetéssel javadalmazott egy gyalogrendőri állásra pályázat nyitattik. Felhívattak pályázni óhajtok, hogy kellőleg felszerelt folyamodványukat **folyó évi június hó 15. napjáig** alulírott előjáróságnál nyújtsák be.

Kelt O-Kéren, 1895. évi június hó 4-én.

2—1

Az előjáróság.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.